

Tallinna muusikapoliitika analüüs

Tallinn 2023

MUSIC
ESTONIA

Uuringu tellija: Music Estonia

Autor: Virgo Sillamaa

Keeletoimetaja: Triinu Lyra

Kujundaja: Erkin Antov

Uuringu tellimist toetas UNESCO muusikalinn Tallinn.

SISUKORD

Sissejuhatus	5
Muusikalinn Tallinn	5
Mis on muusikapoliitika?	6
Analüüsi eesmärk ja lähteülesanne	6
Analüüsi temaatiline ulatus	6
Kellele on analüüs suunatud?	7
Ülesehitus ja meetodid	7
I. Tallinna muusikaelu ja muusikapoliitika	8
Kultuur Tallinna linna arengu planeerimises	8
Riiklik ja Tallinna linna muusikapoliitika	9
Tallinna linna kultuuri- ja muusikaeelarve	10
Tallinna muusikamajandus	12
Tallinna linna puutumus muusikaeluga	12
Tallinn korraldab ja haldab	13
Tallinn toetab	13
Tallinn kujundab linnaruumi ja haldab kinnisvara	14
Tallinn kui koostööpartner	15
Ettevõtluse arendamine	16
Turismi arendamine	17
Strateegiline planeerimine	18
Muud algatused ja arengukavad	19
II. Vajaduste kaardistus	21
Kontserdielu	21
Kontserdielu mitmekesisus ja kvaliteet	21
Taristu	23
Kontserdiinfo	26

Uus looming	27
Loome- ja prooviruumid	28
Koosloomeprogrammid ja tugi	28
Eesti Nüüdismuusika Keskus	29
Helisalvestusteenuste sektor	29
Tallinna koosloomekeskus	30
Muusikaettevõtete konkurentsivõime	30
Tööjõud	31
Ettevõtluse arendus	31
Võrgustikud	32
Rahvusvaheline koostöö	32
Muusikatehnoloogia	32
Visioon	32
Kitsaskohad	33
Kohalikust kogukonnast rahvusvahelise keskuse ni	33
Muusikalinn kui koostööplatvorm	34
Koosloomeline poliitikakujundamine	34
Visioon ja seos riikliku kultuuripoliitikaga	35
Strateegiline planeerimine ja juhtimine	35
Väärtuste ja hoiakute kujundamine, teadlikkus	36
Muusikalinn kui bränd	36
Meeskonna võimekus	36
LISA 1. - analüüsi fookusesse valitud alaprogrammid	38
LISA 2. - aruteludes ja intervjuudes osalenud inimesed	39

SISSEJUHATUS

MUUSIKALINN TALLINN

2022. aastal pälvis Tallinn UNESCO muusikalinna tiitli ning selle tulemusena liitus ülemaailmse võrgustikuga, kuhu kuulub rohkem kui 50 muusikalinna. Väärikas tiitel peegeldab reaalsust, mis on tallinlastele endile küllap ammu selge: Tallinna muusikaelu on rikkalik ja mitmekülgne ning meil on palju, mille üle uhkust tunda. Muusikalinna tiitel tõi kohustuse see intuiitiivselt tunnetatud rikkalikkus koos kõigi oma võimaluste ja väljakutsetega strateegilise plaanina vormistada ning nii sündiski „**Muusikalinn Tallinna tegevuskava 2022–2025**”¹ ehk **muusikastrateegia**².

Strateegia kohaselt soovib Tallinn UNESCO muusikalinnana pakkuda maailmatasemel võimalusi luua ja nautida muusikat kogu selle mitmekülguses.³ See visioon haakub Tallinna arengustrateegia „Tallinn 2035“ ühe keskse teemaga, mille kohaselt Tallinn soovib olla vastutustundlik, kaasav ja uuenduslik linn – loov maailmalinn.⁴ Muusikastrateegia sissejuhatuses kinnitab Tallinna linnaeape Mihhail Kõlvart, et linn pühendub nii muusikastrateegia elluviimisele, tagades selleks piisavad rahalised vahendid, inimressursi, võrgustikud ja partnersuhted, kui ka muusikasektori üldisele strateegilisele toetamisele.⁵

Visiooni elluviimiseks on muusikastrateegias seatud kuus **strateegilist eesmärki**⁶:

1. parandada muusikaskeene kui terviku kvaliteeti, professionaalsust, mitmekesisust ja rahvusvahelisust;
2. avastada, arendada ja toetada uusi muusikatalente mitmetasandilise muusikaõppe ning noore publiku kaasamise kaudu;
3. muuta muusika kõigile kättesaadavamaks ning likvideerida erivajadustest, vanusest, rahvusest või asukohast tulenevad ebavõrdsused ja takistused;
4. julgustada kestliku kultuuriturismi taastamist ja arendamist;
5. muuta Tallinn ühistel väärtusel põhinevaks paremaks ja kaasavamaks kogukonnaks;
6. toetada elujõulist ja kestlikku muusikatööstust, uuendusi digitaalse võimekuse arendamisel.

Tegevused, mille kaudu eesmärkide täitmise poole soovitakse liikuda, on jaotatud kuue **teemaprogrammi** vahel, igaühes 5–10 alaprogrammi. Need ei kajasta üks ühele strateegilisi eesmärke, vaid on koostatud pigem ideekorje käigus kogutud üldiste tegevussuundade ja konkreetsete projektide teemade alusel.⁷

Teemaprogramm 1: JÄRGMISE PÕLVKONNA MUUSIKA

Teemaprogramm 2: MUUSIKALINE TALLINN

Teemaprogramm 3: KLASSIKALISED HELID

Teemaprogramm 4: MUUSIKA TULEVIK

Teemaprogramm 5: LOOVLINNADE ÜHENDUS

Teemaprogramm 6: LOOVUSE MÕJU

Muusikastrateegia koostamise protsessi koordineeris muusikalinna komisjon, kuhu kuulusid linna esindaja (esimees oli abilinnapea) ning Kultuuriministeeriumi ja muusikasektori olulisimate partnerite (Eesti Muusikanõukogu, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia, Music Estonia ning Eesti Kooriühing) esindajad. Loodi 80 asutuse esindajatest koosnev muusikalinna kandidatuuri võrgustik ning korraldati mitmeid arutelusid, nii füüsiliselt kui ka veebis. Selle protsessi tulemusena esitasid 52 asutust kokku 75 projekti.

Muusikastrateegia elluviimist juhib Tallinna Kultuuri- ja Spordiamet (KSA) ning perioodiks 2022–25 on Tallinna linn kinnitanud ka vastava eelarve.

1 Joonealustes märkustes on seda edaspidi nimetatud tegevuskavaks. Vt veebis muusikalinn.tallinn.ee/tegevuskava.

2 Käesolevas analüüsis nimetatakse tegevuskava lühidalt muusikastrateegiaks, nagu on tehtud ka ingliskeelse versiooni puhul („Tallinn Music Strategy 2022–2025”). Ent strateegia terminit on siin kasutatud mitteformaalselt ning selle puhul pole siiski tegemist Tallinna ametlike arengudokumentide süsteemi kuuluva dokumendiga.

3 Tegevuskava.

4 Tegevuskava.

5 Tegevuskava.

6 Tegevuskava.

7 Tegevuskava.

MIS ON MUUSIKAPOLIITIKA?

Rangelt võttes ei ole Tallinna linnal, nagu ka Eesti riigil, terviklikku ja detailselt formuleeritud muusikapoliitikat. Samas on selge, et Tallinna linna poliitikal on linna muusikaeluga palju kokkupuutepunkte. **Muusikapoliitika** käesoleva analüüsi kontekstis on sünteesitud koondvaade olulisematest viisidest, kuidas Tallinna linn poliitikakujundamise ja muu tegevuse kaudu muusikaelu mõjutab, suunab, edendab ja piirab.

Ehkki käesoleva analüüsi lähtekohaks on muusikalinna staatusega seotud muusikastrateegia, on ilmne, et Tallinna muusikaelu on laiahaardelisem ning linna puutumus muusikaeluga mitmetahulisem, kui muusikastrateegia elluviimiseks kavandatud tegevused ja sihtotstarbeliselt eraldatud rahalised vahendid hõlmata võimaldavad. Juba põgus pilk teemaprogrammidele annab mõista, et paljude ideede teostamine eeldab lisaks KSA-le ka teiste Tallinna linna ametite ja poliitilise tasandi kaasamist ning mõnel puhul tuleb paratamatult teha koostööd ka riigiasutustega. Samuti on olulisel kohal koostöö muusikavaldkonnas tegutsejatega ning mitmel puhul on vähemasti soovitatav leida ka rahvusvahelisi koostööpartnereid ja rahastusvõimalusi.

ANALÜÜSI EESMÄRK JA LÄHTEÜLESANNE

Kitsamas vaates on selle analüüsi eesmärk täpsustada muusikastrateegia alaprogrammide lõikes muusikavaldkonnas tegutsejate vajadusi ning analüüsida nende vajaduste täitmise võimalusi Tallinna linna poliitikakujunduslikus ja administratiivses kontekstis. Seega on see analüüs suunatud eelkõige muusikalinna projekti eestvedajatele ehk Tallinna Kultuuri- ja Spordiametile ning muusikalinna nõukogu liikmetele, kellel võiks sellest olla kasu tegevusplaani täiendamisel ja fookusesse võetud teemade lõikes valdkonna vajaduste paremal mõistmisel. Samuti on see analüüs suunatud muusikavaldkonnas tegutsejatele, kuna annab neile kokkuvõtliku ülevaate Tallinna linna seotusest muusikavaldkonnaga. Sellest tulenevalt oli lähteülesanne kaheosaline.

1. Fookusesse võetud alaprogrammide seisukohast **peamiste muusikavaldkonnas tegutsejate vajaduste täiendav kaardistamine ja analüüsimine**. Muusikastrateegia alaprogrammide seas on mitmeid selliseid, mille tarbeks on projekte juba kavandatud või ellu viima hakatud, kuid on ka selliseid teemasid, mis on avatud ja vajavad täpsemat sisustamist.⁸ Analüüsi üks lähteülesandeid oli täpsustada valitud alaprogrammide⁹ hetkeseisu ning selgitada nende puhul välja valdkonna tegelikud vajadused.
2. **Tallinna poliitikakujundamise ja toimimisloogika analüüsimine**, mille fookuses on analüüsi seisukohalt oluliste muusikastrateegia teemadega seotud koostöövõimalused nii linna enda üksuste vahel kui ka teiste võimalike partneritega avalikus ja erasektoris. See hõlmab nii peamiste poliitikakujunduslike sekkumisloogikate kui ka eri struktuuriüksuste toimimise täpsustamist. Selle tulemusel on võimalik paremini hinnata, kuidas on Tallinna linna strateegilises ja regulatiivses kontekstis võimalik muusikavaldkonna vajadustele operatiivselt reageerida.

Analüüs tervikuna annab kontekstipõhise ülevaate sellest, mida on Tallinna muusikaelu arendamiseks (valitud alaprogrammide lõikes) vajalik ja ühtlasi võimalik teha, ning sisaldab hulga selle põhjal tehtud ettepanekuid.

ANALÜÜSI TEMAATILINE ULATUS

Kuna analüüsi fookuses on ainult osa muusikastrateegia alaprogramme, siis ei puuduta see sugugi mitte kõiki muusikavaldkonna toimimise tahke ja sihtgruppe. Põhitähelepanu on muusikaettevõtlusega seonduval ning valdav osa intervjuueeritute olid samuti muusikaettevõtjad. Teemade ringist jäid välja muusikahariduse ja -harrastusega seonduv, samuti suurel määral kõik see, mis puudutab klassikalise muusika teemaprogrammi. Sellega seotud alaprogrammid on strateegias piisavalt konkreetsete tegevuste ja elluviijatega juba valdavalt kaetud. Erandina on suurte taristuprojektide kontekstis intervjuueeritute seas riiklikult rahastatavate sihtasutuste (nt ERSO, Rahvusoper Estonia ja EFK) juhid ja esindajad. Ehkki intervjuueeritute seas oli ka loovisikuid ning aruteludes tõusis esile uue loomingu teema, pole püütud loovisikute vaadet süstemaatiliselt kaardistada, kuna selleks on käesoleva analüüsi maht liiga väike. Loometöö keskkonda puudutavad küsimused kerkisid esile rohkem organisatsioonilisest ja teenustega seotud perspektiivist, muu hulgas helisalvestusstuudiote, prooviruumide ning koosloome võimalustega seonduv.

8 Näiteks „Uute kontserdipaikade avastamine“ (2.6) ja „Algatuse MUSICAL/DIGITAL käivitamine“ (4.7).

9 Analüüsi fookusesse valitud alaprogrammide loetelu on esitatud LISAS 1.

KELLELE ON ANALÜÜS SUUNATUD?

Nagu öeldud, on analüüs suunatud eelkõige muusikalinna projekti eestvedajatele ehk Tallinna Kultuuri- ja Spordiametile ning muusikalinna nõukogu liikmetele. Samuti annab analüüs muusikavaldkonna professionaalidele ülevaate Tallinna muusikapoliitika kujundamise tagamaadest ning Tallinna linna ametnikele ülevaate muusikavaldkonna toimimisest, selle peamistest kitsaskohtadest ja kokkupuutepunktidest linna administratsiooniga.

ÜLESEHITUS JA MEETODID

Ehkki analüüsi lähtekohaks oli valik muusikastrateegia alaprogramme, kujunes valdkonnast kogutud sisendi analüüsimisel välja teistsugune temaatilise ülesehituse loogika, mis peegeldab orgaanilisemalt muusikaelu toimimist ning sellega seonduvaid võimalusi ja väljakutseid. Liiasi on muusikastrateegia alaprogrammid jagatud märksa väiksemateks ja kitsamalt fokuseeritud teemadeks, ent valdkonna vajaduste mõistmiseks on tarvis terviklikumat konteksti. Analüüs on seega üles ehitatud järgmistele teemadele:

1. kontserdielu, sh pakkumine, taristu ja info kättesaadavus;
2. uus looming;
3. muusikaettevõtluse konkurentsivõime, sh oskustöäjõud, regionaalne ja rahvusvaheline võrgustumine;
4. muusikatehnoloogia;
5. muusikalinna strateegiline ja operatiivne juhtimine ning poliitikakujundamine.

Valdkonnast kogutud ja temaatiliselt korrastatud sisendi analüüsimiseks on vähemalt kaks alternatiivset lähenemismurka: (i) Tallinna linna sekkumisloogika ehk milliste instrumentide kaudu saab Tallinna linn, täpsemalt muusikalinna koostööplatvorm, kindlakstehtud vajaduste ja võimalustega suhestuda; ning (ii) muusikastrateegia temaatiline ülesehitus ehk kuidas seostuvad tehtud ettepanekud teema- ja alaprogrammidega. Iga peatükk sisaldab lühiülevaadet kontekstist, vajadustest ja võimalustest, millele järgnevad (poliitika)ettepanekud. Ettepanekud on üldjoontes sõnastatud Tallinna linna sekkumisloogika kaudu ja nii, et neid rakendaks või vähemasti veaks muusikalinna projektimeeskond – isegi siis, kui vaja on olulist panust ka muusikavaldkonnas tegutsejatel. Samuti on iga ettepaneku juures viidatud nendele muusikastrateegia alaprogrammidele, millega ettepanek haakub. LISAS 3 on esitatud ülevaatliku tabelina kõik ettepanekud.

Dokumendianalüüs hõlmas peamiselt Tallinna linna arengudokumente, määruseid jms. Teaduskirjanduse analüüs puudutas eelkõige koosloomelise poliitikakujundamise teemasid. Valdkonna sisend koguti grupiarutelude ning erinevas vormis ja mahus tehtud intervjuude kaudu. Intervjueeriti ka Tallinna linna ametite esindajaid. (Täielik intervjueeritute nimekiri on esitatud LISAS 2).

I. TALLINNA MUUSIKAELU JA MUUSIKAPOLIITIKA

KULTUUR TALLINNA LINNA ARENGU PLANEERIMISES

Tallinna linna arengut suunab kõige üldisemal tasandil arengustrateegia „Tallinn 2035”. Muusikateemat niivõrd üldises dokumendis eraldi ei käsitleta, küll aga on üks arengustrateegias vaadeldud tegevusvaldkondi kultuur. Arvestades asjaolu, et muusikastrateegia ei ole Tallinna linna ametlik arengudokument, vaid pigem projektiplaan, on oluline hinnata, millisel määral on muusikastrateegias kavandatud eesmärgid ja tegevused vastavuses Tallinna linna kõige kõrgema tasandi arengudokumentidega. Selles on öeldud: „Linn lähtub oma tegevuses linnaelanike ootustest ja vajadustest ning linna arengu ambitsioonist, mis on ühiskondliku kokkuleppena kirja pandud linna arengustrateegias.”¹⁰

Kuuest strateegilisest sihist seostub kultuurieluga kõige otsesemalt teine siht, „**Loovate inimeste ja sündmuste linn**”, mis seab muu hulgas järgmise eesmärgi: „Tallinnas on loodud vajalikud tingimused maailmatasemel kultuuri arenguks ja siia on põhjust tulla maailma kultuurihuvilistel: Tallinna sündmuste kalender pakub igaühele midagi. Linnaruumis toimub pidevalt sündmusi. Linlased armastavad käia kontsertidel, teatris, meelelahutusasutustes ja spordivõistlustel.”¹¹ Kultuurivaldkonna panusest loodetakse, et mitmekülgne kultuurimaastik aitab kaasa inimeste loovuse arendamisele ning meelitab Tallinna nii turiste kui ka talente. Samuti loodetakse, et head tegutsemisvõimalused suurendavad inimestevahelisi kontakte ja muudavad seeläbi ühiskonna põimitumaks ning et kultuuriasutused ja -sündmused muudavad linnaruumi huvitavamaks. Need annavad põhjust linnas viibida ja seetõttu on linnaruumis rohkem inimesi, mis omakorda muudab linna atraktiivsemaks.¹²

Kuna niivõrd laiapõhjalise ja mitmekülgse kultuurielu pakkumine ei saa jääda pelgalt linna enda kanda, on strateegias ühe põhimõttena kirjas: „Kaasatakse kohalikke ja rahvusvahelisi kultuuritegijaid – kultuurivaldkonna arendamisel tehakse koostööd riiklike, era- ja kolmanda sektori kultuuritegijatega.”¹³ Põhimõttena kehtestatakse ka vastutustundlik kultuurikorraldus: „[K]ultuurisündmusi korraldatakse keskkonnateadlikult, majanduslikult ja sotsiaalselt jätkusuutlikult.”¹⁴

Strateegia „Tallinn 2035” kultuurivaldkonna eesmärkide saavutamiseks rakendatakse kuut tegevusprogrammi (TP), millest kaks on siinse analüüsi kontekstis iseäranis asjakohased.

- „**TP1: Rikkalik ja kättesaadav kultuurikalender.** Tallinnas toimub hulgaliselt professionaalselt korraldatud kultuurisündmusi, kultuurikalender pakub aasta läbi igaühele midagi, olenemata inimeste vanusest, soost, rahvusest, huvialadest või sotsiaalsest taustast. Tallinnas toimub palju rahvusvahelisi festivale, siin asuvad olulised tänapäevased kultuuri-, mälu- ja vaba aja asutused. /.../ Kultuurisündmuste külastamine on kõigile kättesaadav ja kultuuritaristu ligipääsetav. Linna pakutavad kultuuriteenused arvestavad olukorraga kultuurimaastikul ja vastavad elanike ootustele. Tallinn on populaarne turismi sihtkoht, linna vaatamisväärsused ja kultuurikalender pakuvad elamusii nii sise- kui ka välituristile.

Olulisemad tegevussuunad:

1. Tallinnas toimuvate kultuurisündmuste ja -projektide korraldamise toetamine,
2. oluliste kultuuriobjektide ning tipptasemel kultuuriürituste toetamine ja arendamine,
3. koostöö rahvusvahelisel tasandil,
4. kultuurisündmuste info kättesaadavuse parandamine,
5. kultuuri kättesaadavuse parandamine kooliealistele lastele,
6. kultuuriteenuste lõimimine, koostöö riikliku ja erasektori ning kodanikuühendustega.”¹⁵

10 Tallinn 2035, lk 11.

11 *Ibid*, lk 6.

12 *Ibid*, lk 32.

13 *Ibid*, lk 33.

14 *Ibid*, lk 33.

15 *Ibid*, lk 34.

- „TP3: Mitmekülgsed võimalused kultuuritegevuseks. Tallinnas luuakse maailmatasemel kunstiteoseid ja pakutakse asjatundlikke kultuuriteenuseid. /.../ Tühjalt seisvate hoonete ja kruntide elustamiseks on loodud võimalused nende vahekasutuseks – linnaruum ja -taristu on tegusa ja aruka linlase teenistuses. /.../

Olulisemad tegevussuunad:

1. mitmekesiste huvi- ja harrastustegevuste võimaluste loomine,
2. kultuurikeskuste võrgu korrastamine ja teenuste ajakohastamine,
3. kultuuritegevuseks sobiva avaliku linnaruumi planeerimine,
4. rahvusvaheline koostöö, välisprojektides osalemine,
5. koostöö kodanikuühendustega, teenuste delegeerimine.¹⁶

Ka selle põgusa arengustrateegiasse tehtud sissevaate põhjal on selge, et linnajuhid näevad kultuuril märkimisväärset rolli linna arenguvisioni elluviimisel ning kehtestavad olulise põhimõttena, et kultuurielu tuleb kujundada koostöös avaliku-, era- ja kolmanda sektori partneritega. See loob väga sobiva konteksti muusikastrateegias seatud eesmärkidele ja tegevustele, mis on otseselt seostatavad arengustrateegias „Tallinn 2035” sõnastatud visiooni, väärtuste ja tegevustega.

RIIKLIK JA TALLINNA LINNA MUUSIKAPOLIITIKA

Arengustrateegias „Tallinn 2035” on sätestatud, et linna juhtimisel ja strateegilise arengu planeerimisel arvestatakse ka rahvusvahelisi ja riiklikke eesmärgi.¹⁷ Eesti riigi kultuuripoliitika strateegilised sihid on seatud „Kultuuri arengukavas 2021–2030” (edaspidi „Kultuur 2030”)¹⁸. Lisaks üldistele eesmärkidele ja mõõdikutele on seatud ka valdkonnapõhised eesmärgid¹⁹ ning muusikavaldkonda puudutav on kätketud 14 punkti (arengukavas peatükk „Helikunst”).

Käesoleva analüüsi seisukohast on olulisimad järgmised neli punkti.

- „3. Eestis on kõrgetasemel muusikaelu toimimiseks tänapäevastele nõuetele vastav taristu. Riiklikult toetatakse rahvusvahelistele standarditele vastavate saalide rajamist (sh ooperimaja ja esinduskontserdimaja rajamist) ning kontserdipaikade järjepidevat kaasajastamist.
- 6. Elukestva õppe võimalused aitavad valdkonnas tegutsejatel püsida konkurentsivõimeliseks. /.../ Kohalikul tasandil aidatakse kaasa kultuurielu korraldavate spetsialistide muusikavaldkonnaga seotud oskuste ja teadmiste arendamisele.
- 13. Muusikaettevõtlus Eestis on arenev, mitmekülgne ja konkurentsivõimeline ning muusikavaldkond tervikuna panustab läbi positiivse kuvandiloome piirkondade konkurentsivõime arengusse. Riik toetab valdkonna kestlikkuse seisukohalt oluliste organisatsioonide, festivalide, sündmuste, kontserdipaikade (sh maakondades) ning muusikaettevõtete tegevust ja arengut. Riik pöörab tähelepanu valdkonna arengut toetavate juhtimiskompetentside arendamisele, ettevõtlikkuse toetamisele ning kvaliteetsete koolitus- ja arendusprogrammide käivitamisele. Toetatakse nii loovisikute kui ka muusikaorganisatsioonide ja -ettevõtete innovatsioonivõimekust ning rahvusvahelistumist. Kuna aktiivsel muusikaelul on otsene mõju kohaliku ettevõtluse elavdamisele, peab riik oluliseks valdkonna täiendavat toetamist ka ettevõtluse, turismi ja regionaalse arengu meetmetest.
- 14. Muusikavaldkonna arengut toetavad ajakohased andmed ja uuringud. Valdkonnale tagatakse võimekus teha otsuseid teadmispõhiselt. Luuakse muusikastatistika kogumise ja analüüsimise võimekus ning viiakse läbi valdkonnaspetsiilisi uuringuid ja sotsiaalmajanduslike mõjude hindamisi.²⁰

Nagu siinsest analüüsist nähtub, on nendes punktides Tallinna muusikastrateegia ja riikliku muusikapoliitika eesmärgid teataval määral kattuvad. Seni pole ühiste eesmärkide saavutamiseks mingit formaalset raamistikku loodud ja koostöö käib pigem mitteformaalselt üksikute tegevuste tasandil.

16 *Ibid*, lk 35.

17 *Ibid*, lk 11.

18 Arengukava ja selle lisad on leitavad veebilehelt www.kul.ee/kultuur2030.

19 Vt „Kultuuri arengukava 2021–2030” juurde kuuluv lisa 5.

20 Kultuuri arengukava 2021–2030, lisa 5, lk 15–16.

Kultuuriministeeriumi tegevust arengukava elluviimisel suunab igal aastal uuendatav kultuuriprogramm. Praegu kehtiva „Kultuuriprogramm 2023–2026”²¹ sissejuhatuses on märgitud: „Kultuuripoliitika eesmärkide täitmises on keskse rolliga kohalikud omavalitsused, kes tagavad kohalikus kultuurikorralduses eesti kultuuri järjepidevuse hoidmiseks soodsa ja arendava kasvukeskkonna.”²²

Kultuuriprogrammi muusikapoliitika rakendamist jälgitakse praegu paraku ainult ühe mõõdiku alusel, milleks on Eesti professionaalsete heliloojate uudisteoste esiettekanne arv.²³ Arenguvajaduste seas viidatakse muu hulgas residentuuriprogrammide olulisusele (võrdle ettepanekuga 2.4) ning vajadusele alustada Eesti muusikastatistika süsteemset kogumist ja analüüsimist.²⁴ Viimast on nimetatud ka olulisimate tegevussuundade seas: „Töötatakse välja muusikavaldkonna statistika kogumise mudel ning alustatakse vastavalt statistika kogumist.”²⁵ Teisi arengukava „Kultuur 2030” valikust välja toodud teemasid kultuuriprogrammis paraku ei ole käsitletud – ei tegevuste, arenguvajaduste ega mõõdikute tasemel.

Kokkuvõtteks võib tõdeda, et riigi ja linna muusikapoliitika alases koostöös on palju arenguruumi (vt ka selle analüüsi II osas olevat peatükki „Visioon ja seos riikliku kultuuripoliitikaga” ja sellega seotud ettepanekut). Kultuuriministeeriumi tegevuskavas nimetatud statistika kogumise süsteemi väljaarendamine võib olla loogiline koostööd soodustav samm ka muusikalinna programmi seisukohast. Igasugune ühiste eesmärkide poole liikumine eeldab ühist arusaama sellest, kuidas eesmärkide täitmist jälgida (mõõdikud) ja kuidas hinnata edasiminekut (sihttasemed). On oluline, et kogutavate andmete põhjal oleks võimalik teha statistikat ka Tallinna kohta. Mitmed käesoleva analüüsi II osas esitatud ettepanekud puudutavad just täiendavate ja paiguti detailsete kaardistuste ja analüüside tegemist, et oleks võimalik poliitikainstrumente kujundada teadmiste põhjal. Siinkohal oleks otstarbekas teha Kultuuriministeeriumiga koostööd, et vältida andmete kogumise ja analüüsimise süsteemi duplitseerimist.

TALLINNA LINNA KULTUURI- JA MUUSIKAEELARVE

Tallinna linna finantsplaneerimist kajastab „Tallinna eelarvestrateegia aastateks 2023–2026”. Selle andmetel olid linna põhitegevuse tulud 2021. aastal ca 800 miljonit eurot, millest üle 66% moodustasid riiklikud maksud. Linna kulud olid 2021. aastal ca 685 miljonit eurot.²⁶

Kultuurivaldkonna osakaal Tallinna linna tegevuskulude jaotuses oli 2021. aastal 4,1% ehk ca 26,3 miljonit eurot. Prognoosi järgi peaks see 2023. aastaks kasvama 34,2 miljoni euroni. Kultuurivaldkonna investeeringute mahuks prognoositi 2022. aastaks üle 25 miljoni euro ning 2023. aastaks ligikaudu 21 miljonit eurot, kuid seejärel kukub mahuprognoos järsult (5,6 miljonit 2024. aastaks ja 2,8 miljonit 2025. aastaks).²⁷ Need puudutavad peamiselt Tallinna Linnateatri, Tallinna Botaanikaia, Tallinna Linnamuuseumi ja Tallinna Loomaaia arendamist ning sealsete hoonete renoveerimist, samuti Tallinna Filmilinnaku arenduse alustamist²⁸. Muusikataristuga seoses mainitakse arengustrateegias „Tallinn 2035” sõnastatud eesmärkide täitmiseks kavandatavate investeeringute seas ka Tallinna Filharmoonia käsutuses oleva Mustpeade maja renoveerimist ja pillifondi täiendamist.²⁹

Muusikavaldkonna eelarvest detailse ülevaate saamine pole avaldatud andmete põhjal võimalik, kuna kultuuritegevus (sh muusika), -asutused ja -toetused on Tallinna Kultuuri- ja Spordiameti (KSA) ning linnaosavalitsuste vahel killustunud.³⁰ Lisaks korraldab või toetab linn ka selliseid sündmusi, mis ei ole muusikaüritused, kuid muu hulgas sisaldavad seda, näiteks Tallinna merepäevad. Tallinna linna haldusalas on kaks muusikaasutust: Tallinna Filharmoonia (KSA haldusalas), mille raames tegutseb ka Tallinna Kammerorkester, ning Tallinna Politseiorkester (Munitsipaalpolitsei Ameti haldusalas). Tallinna Filharmoonia korraldab näiteks Birgitta festivali. Lisaks toetab Tallinna linn tegevustoetusega oluliste erasündmuste korraldajaid. Muusikavaldkonnale on suunatud kaks toetusprogrammi: projektide toetused ja kontserdipaikade toetused. Muusikalinnale on määratud eraldi eelarve, 300 000 eurot. Seega kokku võib KSA haldusalas oleva muusikavaldkonna eelarve maht olla ca 4,8 miljonit eurot (vt tabel 1).

21 Vt veebis www.kul.ee/kultuur2030.

22 Kultuuriprogramm 2023–2026, lk 3.

23 *Ibid*, lk 22.

24 *Ibid*, lk 24.

25 *Ibid*.

26 Tallinna eelarvestrateegia aastateks 2023–2026, lk 6 ja 11.

27 *Ibid*, lk 20.

28 Eeldusel, et Eesti Kultuurkapitali seadust muudetakse, võimaldades senise kahe objekti asemel korraga finantseerida kolme (vt „Tallinna eelarvestrateegia aastateks 2023–2026”, lk 21).

29 *Ibid*, lk 22.

30 Tallinna Linnavolikogu 15.12.2022 määruse nr 21 „Tallinna linna 2023. aasta eelarve” lisa 3. Veebis https://www.riigiteataja.ee/aktiis/4231/2202/2062/Kulude_eelarve.pdf.

2023. a eelarve	2023. a eelarve (eurodes)	2023. a lisaeelarve muudatused (eurodes)	Kokku (eurodes)
Asutused ja nendega seonduvad kulud	2,943,168	23,064	2,966,232
Tallinna Filharmoonia (kontsertteenus)	1,179,019	11,400	1,190,419
Tallinna Filharmoonia (kontserdid linnaosades)	15,000		15,000
Tallinna Filharmoonia pillifond	72,000		72,000
Tallinna Kammerorkester	60,000		60,000
Tallinna Politseiorkester	867,149	11,664	878,813
Mustpeade maja remonttööd	750,000		750,000
Sündmused	1,085,900	12,000	1,097,900
Birgitta festival	825,000	12,000	837,000
MTÜ Mustonenfest	65,000		65,000
Jazzkaare Sõprade Ühing	72,000		72,000
Shiftworks OÜ (TMW)	45,000		45,000
Kultuuriöö	45,000		45,000
Tallinna Talent (sh stipendiumid)	33,900		33,900
Toetused	439,190	0	439,190
Muusikavaldkonna projektid	254,190		254,190
Kontserdipaikade toetamine	185,000		185,000
Tallinna Muusikalinn	300,000	50,000	350,000
KOKKU	4,768,258	85,064	4,853,322

TABEL 1. MUUSIKAGA SEONDUVATE KULUTUSTE 2023. AASTA EELARVE.

15. juunil 2023 kinnitas Tallinna volikogu lisaeelarve³¹ (vt tabel 1), millega lisati muusikalinna eelarvesse 50 000 eurot ning milles kirjutati täpsemalt lahti muusikalinna kulutused projektide kaupa (155 000 euro ulatuses, vt tabel 2). Esialguses eelarves kulusid lahti kirjutatud ei ole ning seega pole ka täpset ülevaadet muusikalinna eelarve kasutusest, mille maht lisaeelarve järgi on 2023. aastal 350 000 eurot.

31 Tallinna linna 2023. aasta lisaeelarve. Veebis teele.tallinn.ee/documents/124232/view#metadata.

KULU	SUMMA (eurodes)
Jazzkaare Sõprade Ühing (Jazzilavad)	9,000
Jazzkaare Sõprade Ühing (Laste jazzifestival)	50,000
Eesti Kooriühing (II Tallinna noortekooride festival)	20,000
KRATT Noorte Muusika MTÜ (Koolinoorte klassikalise muusika festival KRATT)	15,000
Sihtasutus Eesti Kontsert (kontserdid koolides)	30,000
MTÜ Eesti Nüüdismuusika Keskus	9,500
MTÜ Music Estonia (Eesti muusikaettevõtluse auhinnagala korraldamine)	7,000
Music Meets Film	15,000
KOKKU	155,500

TABEL 2. 2023. AASTA LISAEELARVES TÄPSUSTATUD MUUSIKALINNA PROJEKTIDE KULUD.

Peale KSA korraldavad kultuuri-, sh muusikaüritusi ning toetavad projekte ka linnaosavalitsused (LOV). Avaldatud andmed pole piisavalt detailsed, et nende põhjal oleks võimalik eristada muusikaga seonduvaid kulutusi. Suurima kultuurielarvega on Kesklinna LOV³², kelle 2022. aasta kultuurisündmuste kogueelarve oli ca 831 200 eurot. Kontserdikorraldusega seonduvad kulud moodustasid ca 522 000 eurot ehk 62,8% kõigist kultuurisündmuste kuludest. See sisaldab muu hulgas esinemistasusid (122 209 eurot) ja tehnikaga seotud kulutusi (312 736 eurot). 2023. aasta eelarves on kultuurisündmuste jaoks eraldatud 702 000 eurot, seda on eelmise aastaga võrreldes 15,5% vähem.

TALLINNA MUUSIKAMAJANDUS

Tallinna muusikaettevõtluse majanduslikku struktuuri on raske täpselt hinnata, kuna tegevusalade klassifikatsioonisüsteem (EMTAK) ei vasta reaalsele tegevusaladele.³³ Üldise hinnanguna toob Eesti Konjunktuuriinstituudi Tallinna loomemajanduse kaardistus välja, et Tallinnas toimetab 1692 muusikaettevõtet (nii põhi- kui ka sidustegevusaladel), kus töötab kokku 2329 inimest ning mille müügitulu on kokku üle 150 miljoni euro, sealhulgas üle 92 miljoni euro põhitegevusaladelt. Valim sisaldab ka Tallinnas toimetavaid suuri riigiasutusi, näiteks Rahvusooper Estonia, Eesti Kontsert ja ERSO, kelle summeeritud kogutulu ulatub üle 27 miljoni euro, millest oluline osa on riiklik toetus. Täiesti puudu on nõudluse vaade ehk andmed selle kohta, kui palju kulutavad muusikale Tallinna elanikud, turistid, ettevõtted ja asutused. Samuti on praeguste andmete põhjal võimatu hinnata, millises ulatuses toimetavad Tallinnas registreeritud ettevõtted ka mujal Eestis ja vastupidi. Täpsemad andmed selle kohta aitaks Tallinna linnal paremini hinnata, milline võiks olla sobiv tasakaal ettevõtluse arendamise meetmete rahastamisel Tallinna ja teiste omavalitsuste ning Tallinna ja riigi vahel.

TALLINNA LINNA PUUTUMUS MUUSIKAELUGA

Tallinna linnal on muusikaeluga puutepunkte mitmeid. Käesoleva analüüsi kontekstis on iseäranis olulised järgmised:

1. Tallinna linn kui kontserdikorraldaja ja muusikaasutuste pidaja, kes kujundab selles rollis oluliselt ka Tallinna kontserdielu kalendrit;
2. linn kui projektide toetaja;
3. linn kui linnaruumi kujundaja ning kinnisvara omanik, haldaja ja kasutusse andja;
4. linn kui koostööpartner, nii rahvusvahelisel tasandil kui ka Eestis.

³² Analüüsi autor tänab Kesklinna linnaosavalitsuse ametnikke andmete eest.

³³ Eesti Konjunktuuriinstituut (2020). Tallinna muusikavaldkonna kaardistamine 2020, lk 6.

Mõistagi on Tallinna linn ka oluline reguleerija. Avaliku korra eeskiri³⁴ reguleerib ürituste korraldamist avalikus ruumis, ehitusmäärus³⁵ hoonete planeerimist ja (üंबर)ehitamist ning alkoholimüügi piirangud ööklubide toimimist³⁶. Samuti on kokkupuutepunkte teiste valdkondade, iseäranis ettevõtluse ja turismi arendamisega.

TALLINN KORRALDAB JA HALDAB

Tallinna kultuurielu arendamise ja võimaldamise ülesanne on usaldatud **Tallinna Kultuuri- ja Spordiametile (KSA)**³⁷, kelle peamised ülesanded kultuurivaldkonnas on „võimaluste loomine kultuuritegevuseks Tallinnas” ning „kultuuritegevuse kavandamine ja elluviimine”³⁸. KSA korraldab ise mitmeid üritusi, teiste seas Tallinna merepäevi, Tallinna päeva, kultuuriööd ja rahvuskultuuride päevi. Lisaks haldab KSA mitmeid asutusi, teiste seas Tallinna Filharmooniat, mille all tegutseb ka Tallinna Kammerorkester.

Tallinna Filharmoonia (TF) korraldab Birgitta festivali ning mitmesuguseid kontserte, näiteks Mustpeade majas. Tallinna linna 2023. aasta eelarves on täpsustatud, et TF-i ülesanne on korraldada 46 kontserti, tagada 16 000 külastajale juurdepääs muusikasündmustele ning osaleda 12 muusikalises koostööprojekti.³⁹

Peale KSA korraldavad muusika- ja muud kultuurisündmusi ka **linnaosavalitsused (LOV)**, kus on selle jaoks meeskonda kaasatud kultuurispetsialistid ja projektijuhid. Kesklinna LOV on tõenäoliselt suurim kultuurikorraldaja, kuid üritusi korraldatakse ka teistes linnaosades. Samuti haldavad mitmed linnaosad kultuuriasutusi, näiteks Lindakivi kultuurikeskus (Lasnamäel) ja Nõmme kultuurikeskus. Selle kohta, kui palju Tallinn oma asutuste kaudu muusikasündmusi korraldab, ei ole koondinfot leida.

TALLINN TOETAB

Lisaks ürituste korraldamisele ja asutuste pidamisele on Tallinna linn ka oluline kultuuritegevuse toetaja. Selleks kasutatakse Tallinna mittetulundustegevuse toetusmeedet, mida reguleerivad „Mittetulundustegevuse toetuse andmise kord”⁴⁰ ja valdkonnapõhised lisad⁴¹.

Muusikavaldkonda puudutavad kaks programmi: **toetus muusikaprojektidele ja toetus elava muusika kontsertpaikadele**⁴², mõlemal on aastas kaks taotlusvooru.

Muusikaprojektide toetamisel lähtutakse praegu kehtiva korra alusel järgmisest⁴³:

1. projekt rikastab linna muusikaelu mitmekülgsede sündmustega ning on kooskõlas Tallinna muusikalinna strateegiaga aastateks 2022–2025;
2. projekt on omas žanris kõrge kunstilise tasemega ja aitab kaasa žanri arengule;
3. projekt toob esile uusi algatusi, esinejaid, publikut ja korraldajaid.

Muusikalinna veebilehel on lisatud: „Lähtudes eesmärgist, et kultuurisündmused oleksid maksimaalselt kättesaadavad võimalikult laiale osale linlastest, pöörame esitatud taotluste hindamise raames eraldi tähelepanu neile projektidele, mis toimuvad väljaspool Kesklinna ja Põhja-Tallinna linnaosasid.”⁴⁴ Kahe programmi peale kokku on 2023. aasta eelarves 439 190 eurot (vt tabel 1).

Toetuse andmise otsused teeb vastav komisjon, mille moodustamise ja töö korraldamise üldised tingimused on täpsustatud mittetulundustegevuse toetuse andmise korras. Komisjoni koosseisu moodustab ja kinnitab linnavalitsus oma korraldusega. 2023. aastaks moodustatud muusikavaldkonna komisjoni koosseisu kuuluvad KSA kultuuriosakonna juhataja (komisjoni

34 Tallinna linna avaliku korra eeskiri ja avaliku koosoleku korraldamise nõuded. RT IV, 01.02.2013, 63. Veebis www.riigiteataja.ee/akt/401022013063.

35 Tallinna linna ehitusmäärus. RT IV, 09.03.2013, 42. Veebis www.riigiteataja.ee/akt/409032013042.

36 Piirangud alkohoolse joogi jaemüügil kohapeal tarbimiseks. RT IV, 29.09.2020, 8. Veebis www.riigiteataja.ee/akt/429092020008.

37 Ameti kohta vt www.tallinn.ee/et/kultuuri-ja-spordiamet.

38 Tallinna Kultuuri- ja Spordiameti põhimäärus, § 7.

39 Tallinna Linnavolikogu 15.12.2022 määruse nr 21 „Tallinna linna 2023. aasta eelarve” lisa 3, lk 11.

Veebis www.riigiteataja.ee/akt/4231/2202/2062/Kulude_eelarve.pdf.

40 Mittetulundustegevuse toetuse andmise kord. RT IV, 20.09.2022, 3. Veebis www.riigiteataja.ee/akt/420092022003.

41 Mittetulundustegevuse toetuse määramise lisatingimused. RT IV, 28.12.2022, 20. Veebis www.riigiteataja.ee/akt/403112022003?leiaKehtiv. Kultuurivaldkonna lisa on esitatud 6. peatükis.

42 Rohkem koondinfot Muusikalinna veebilehel muusikalinnatallinn.ee/toetused/.

43 Mittetulundustegevuse toetuse määramise lisatingimused, § 33.

44 Muusikalinna veebileht muusikalinnatallinn.ee/toetused/.

esimees), kaks linnavolikogu liiget ning Eesti Muusikanõukogu ja Music Estonia esindajad.⁴⁵

Lisaks projektidele toetab Tallinna linn mõningaid organisatsioone ka **tegevustoetusega**, mis on mõeldud nende igapäevase tegevuse korraldamiseks ja kestva arengu tagamiseks.⁴⁶ Tegevustoetuse saamiseks peab taotlej juriidiline isik olema linna eelarves eraldi eelarvepositsioonina esitatud või vastama valdkondlikele lisatingimustele.⁴⁷ Muusikavaldkonna lisatingimustes⁴⁸ tegevustoetust eraldi täpsustatud ei ole, kuid eespool (vt tabel 1) eraldi ridadel esitatud organisatsioonide toetused on leitavad Tallinna linna 2023. aasta eelarvest (s.t nad on „eraldi eelarvepositsioonina esitatud“). Ettepaneku lisada taotleja tegevustoetuse saajana eelarvereele teeb valdkonna amet (antud juhul KSA).

Tallinna linna toetused on selgesõnaliselt mõeldud mittetulundustegevuseks, s.o „kasumit mittetaotlev linna elanikele või nende huvide elluviimisele suunatud tegevus“⁴⁹. Seejuures ei seata piiranguid taotleja juriidilisele vormile, toetuse taotlejate ja saajate seas on nii mittetulundus- kui ka osaühinguid. Tegevuse mittetulunduslikku iseloomu hindab komisjon konkreetse projekti ja tegevuse, mitte juriidilise isiku tegevusvormi põhjal.

TALLINN KUJUNDAB LINNARUUMI JA HALDAB KINNISVARA

Tallinna ruumilist arengut kõige üldisemas ja terviklikumas vaates suunab hiljuti Tallinna Strateegikeskuse alluvuses moodustatud **Tallinna Ruumiloo Kompetentsikeskus**⁵⁰. Keskus koostab Tallinna üld- ja teemaplaneeringuid ning linnaehituslikke visioone, korraldab ideekonkurssse, kureerib linnaruumi kunsti ning töötab välja taktikalisi linnaruumi lahendusi, et viia ruumilise planeerimise kaudu ellu strateegias „Tallinn 2035“ seatud sihte.⁵¹ Seda ülesannet toetab operatiivsemal tasandil **Tallinna Linnaplaneerimise Amet**, kelle vastutusalasse kuuluvad muu hulgas Tallinnas asuv kultuuripärand, kultuurimälestiseks tunnistamine ja mälestiste kaitse, miljöövärtuslikud hoonestusalad, sealhulgas nende kaitse- ja kasutustingimuste määramine ning ehitusvaldkonna lubade ja projekteerimistingimuste menetlemine.⁵² Linna käes olevat vara haldab **Tallinna Linnvaraamet**, kelle tegevusvaldkond hõlmab hoonete ehitamist ja haldamist ning maakorralduse ja maa maksustamisega seotud toimingute korraldamist.⁵³

Linna üldist territoriaalset arengut suunatakse ja koordineeritakse Tallinna üldplaneeringu kaudu⁵⁴, mis omakorda peab olema kooskõlas linna arengustrateegias seatud sihtidega. Üldplaneeringut kajastab ülevaatlikult maakasutusplaan⁵⁵, erinevate maakasutusviiside ja nende vajaduste kindlaksmääramine on teatud mõttes linnaplaneerimise üks lähtealuseid. Üldises plaanis on kultuuritegevus seotud maakasutusliigituses ühiskondlike ja puhkehitiste alaga. Sellisena on maakasutusplaanis määratletud näiteks Lauluväljak, Estonia teatri hoone, Näituseväljak, Vabaõhumuuseum, Tallinna loomaaed ja Tallinna botaanikaaed.

Kas üldises linnaruumi kujundamise visioonis peaks olema koht ka muusikavaldkonnale spetsiifilisel taristul? Üldine alus on arengustrateegias loodud. Kultuurivaldkonna tegevusprogrammi „Mitmekülgsed võimalused kultuuritegevuseks“ (TP 3) üks tegevussuundi on kultuuritegevuseks sobiva avaliku linnaruumi planeerimine.⁵⁶ Selleks, et mõtestada, mida see muusikavaldkonna jaoks täpselt tähendab, tuleb esmalt analüüsida ja kindlaks teha muusikavaldkonna seisukohast olulised maakasutusvajadused, näiteks vajadus kontserdikohtade või kontsertide korraldamiseks sobivate, kuid mitte ainult selleks mõeldud kohtade (sh vabaõhulavad) järele. Seni sellist analüüsi tehtud ei ole ning Ruumiloo Kompetentsikeskuse spetsialistidel puudub konkreetne alus, mille põhjal sedalaadi spetsiifilisi vajadusi aimata ja arvesse võtta. Üldises plaanis on eesmärk hoida teatud alad linnaelanike jaoks avatuna, näiteks Vabaduse väljak, Skoone bastioni ala ja pargid. Põhimõtteliselt saab vabaõhualadel teatud tingimustel ka kontserte korraldada, tarvis on läbi mõelda vajadused, piirangud ja muu. Heaks näiteks on hiljuti läbiviidud ideekonkurss Lauluväljaku ala ruumilahenduse uuendamiseks. Võidutöö „Kiigele“ valmis arhitektuuribüroode 3+1 ning Lootusprojekt ühistööna. Autorite sõnul pöörati suurt tähelepanu eri skaalas ürituste korraldamise võimaldamisele ja liikumisteede läbimõeldusele, mistõttu on

45 Mittetulundustegevuse toetuse taotluste läbivaatamise komisjonide koosseisude kinnitamine. Tallinna Linnavalitsuse 11.01.2023 korraldus nr 16. Muusikavaldkonna komisjoni moodustamist puudutab punkt 9. Veebis www.tallinn.ee/documents/121190/view#preview.

46 Mittetulundustegevuse toetuse andmise kord. RT IV, 20.09.2022, 3, § 3 lõige 7.

47 Mittetulundustegevuse toetuse määramise lisatingimused. RT IV, 28.12.2022, 20, § 1 punkt 6.

48 Vt lisatingimuste § 33 ja § 35.

49 Vt www.tallinn.ee/et/mittetulundustegevuse-toetamine-tallinnas.

50 Täpsemalt öeldes kuulub Ruumiloo Kompetentsikeskus Tallinna Strateegikeskuse strateegilise planeerimise teenistuse koosseisu.

51 Keskuse koduleht www.tallinn.ee/et/ruumiloo/tallinna-ruumiloo-kompetentsikeskus.

52 Ameti koduleht www.tallinn.ee/et/linnaplaneerimiseamet.

53 Ameti koduleht www.tallinn.ee/et/tallinna-linnvaraamet.

54 Tallinna üldplaneering, punkt 2.1., „Tallinna territoriaalse planeeringu üldised eesmärgid“. Veebis www.tallinn.ee/et/ruumiloo/tallinna-uldplaneering.

55 Veebis www.tallinn.ee/et/media/481450.

56 Tallinn 2035, lk 35.

võidutöös ühendatud ja ristkasutatud alal kolm funktsiooni – laulupidu, suurüritused ning vaba aja pargiala.⁵⁷ Strateegias on öeldud: „Tühjalt seisvate hoonete ja kruntide elustamiseks on loodud võimalused nende vahekasutuseks – linnaruum ja -taristu on tegusa ja aruka linlase teenistuses.”⁵⁸ Strateegias ei ole täpsustatud, kas mõeldud on ainult linna enda varade kasutust või ka eraomandis olevaid, kuid näiteks tühjalt seisvaid või arendamist ootavaid kinnistuid.

Tallinna Linnavaarameti spetsialistide sõnul soovib linn hoida kinnisvaraportfelli pigem õhukese. Hooned, millele linn oma eesmärkidest tulenevat kasutust ei leia, müüakse üldjuhul maha. Linnavara erakasutusse andmist reguleerib „Linnavara kasutusse andmise kord” ning otsustajaks on vastavalt olukorrale kas linnavolikogu, linnavalitsus või linnavara valitseja (nt linnaosavalitsus või amet), kooskõlastades otsuse Tallinna Linnavaarametiga.⁵⁹ Linnavara antakse kasutusse kas enampakkumisel, riigihanke menetluses või erandjuhtudel ka otsustuskorras, kui on kindel ja selge avalik huvi.⁶⁰ Avaliku huvi korral võib linn võimaldada kinnisvara kasutamist ka soodustingimustel. See, mis on konkreetsel juhul avalik huvi ja millal peaks linn võimaldama oma vara soodustingimustel kasutamist, sõltub suuresti valdkonna ekspertide (kultuurivaldkonnas KSA) selgitustest ja tõlgendustest. Kultuurilisel eesmärgil on kasutusse antud näiteks Linnateatri hoone, Mustpeade maja ning Nõmme ja Salme kultuurikeskus.

Linnal on ka maareserv, kuhu on võimalik rajada uusi hooneid. Maareservi kasutusse andmine eeldab ametitevahelist koostööd ja kokkuleppeid. Seda, kas Tallinna linn võiks teatud juhtudel ka riiklikku või eraomandis olevasse kultuuritaristusse investeerida, otsustatakse poliitilisel tasandil ehk Tallinna Linnavolikogus. See puudutab näiteks filmilinnakut ja Rahvuskooper Estonia juurdeehitust (esialgselt ettepanekut), millesse riik investeerib Kultuurkapitali kaudu.⁶¹ Esmase investeeringute ettepaneku teeb valdkonna amet, olles selle eelnevalt kooskõlastanud linnavalitsuse vastava valdkonna liikmega. Ettepanek sisaldab investeeringuvajaduse põhjendust ning objekti kogumaksumust ja finantseerimisvajadust aastate lõikes. See esitatakse linna eelarvestrateegia menetlemisel. Positiivse otsuse korral lisab linnavalitsus selle objekti investeeringute plaani ja vastavate aastate eelarvesse.

Tallinna linnale kuuluva kinnisvara kohta, mida linn on valmis üürile andma, leiab teavet kinnisvaraportaalist kinnisvara.tallinn.ee/teenused/vabad-ariruumid. Linna valduses võib olla ka hooneid, mis pole sellises seisukorras, et neid saaks kohe üürile anda, küll aga on nende tulevase kasutuse osas võimalik ideid arendada. Sellistest hoonetest ülevaate saamiseks tuleb pöörduda Linnavaarameti poole. Linna bilansis oli 2022. aasta alguses 1043 hoonet, sealhulgas 155 kultuuri-, spordi- ja noorsootöö valdkonna hoonet.⁶²

TALLINN KUI KOOSTÖÖPARTNER

Tallinna linn võib muusikavaldkonna jaoks lisavõimalusi luua ka rahvusvaheliste koostööprojektide kaudu. Muusikalinna strateegia viies teemaprogramm (TP 5) on „Loovlinnade ühendus”, mille eesmärk on arendada mitmepoolset koostööd teiste UNESCO loovlinnade võrgustiku linnadega ning toetada rahvusvahelisi vahetusprogramme.⁶³ Kuid partneriteks ei pruugi olla ainult teised muusikalinnad. Tallinna arengustrateegias on seatud eesmärgiks moodustada Helsingiga 2,5 miljoni elanikuga kaksikpealinn⁶⁴ ning keskenduda ühelt poolt lähiregiooni, näiteks Põhja- ja Baltimaade linnadele, aga teiselt poolt ka Euroopa Liidu riikide pealinnadele, metropolidele ja partnerlinnadele, kellega Tallinnal on ühised kultuuri- ja majandushuvid.⁶⁵ Arengustrateegia elluviimise kuues tegevusprogramm on suunatud regionaalsele ja rahvusvahelisele koostööle ning eesmärgiks on seatud aktiivne osalus rahvusvahelistes koostööprojektides, eelkõige Euroopa Liidu poolt otse rahastatud teadus- ja arendusprojektides.⁶⁶ See raamistus haakub väga hästi ka muusikalinna spetsiifilisemate eesmärkidega, mille raames on lisaks UNESCO muusikalinnadele põhjendatud sihikule võtta nii Loova Euroopa ja Music Moves Europe'i programmid kui ka 2023. aastal käivitatud EIT Culture & Creativity⁶⁷.

2020. aasta maikuu seisuga osales Tallinn juhtpartneri või partnerina 121-s Euroopa Liidu projektis.⁶⁸

57 Mäekivi, M. (08.12.2022). Tallinna lauluväljaku ala uuendamise võidutöö lähtub kiikumisest. ERR. Veebis www.err.ee/1608813952/tallinna-lauluväljaku-ala-uuendamise-voidutoo-lahtub-kiikumisest.

58 *Ibid.*

59 Linnavara kasutusse andmise kord, § 3. RT IV, 06.07.2022, 39.

60 *Ibid.*, § 4.

61 Vt www.riigikogu.ee/fookusteemad/ettepanekud-riiklikult-tahtsate-kultuuriehitiste-nimetamiseks/.

62 Tallinna linna eelarvestrateegia 2023–2026, lk 19.

63 Tegevuskava.

64 Tallinn 2035, lk 5.

65 Tallinn 2035, lk 17.

66 *Ibid.*

67 Vt lähemalt eit-culture-creativity.eu/.

68 Välisprojektide büroo koduleht: www.tallinn.ee/et/valisprojektid/valisprojektide-buroo.

Välisprojektide ettevalmistamist ja elluviimist koordineerib Tallinna Strateegiakeskuse all tegutsev välisprojektide büroo ning reguleerib välisprojektides osalemise kord. Projekti võib ellu viia (ehk olla n-ö projekti hoidja) nii välisprojektide büroo kui ka muu linnaasutus. Selleks, et Tallinna linn mõne oma üksuse kaudu asuks projektis osalema või seda juhtima, tuleb vastaval asutusel kirjeldada välisprojektide andmekogus projekti ideed ning esitada see ideede hindamise komisjonile, mille on moodustanud linnavalitsus. Positiivse hinnangu saamise korral koostatakse projektitaotlus, mis kooskõlastatakse enne esitamist ka vastava ametiasutuse juhi, välisprojektide büroo ning finantsteenistusega vähemalt kolm päeva enne taotluse tähtaega.

Välisprojektide ettevalmistamise kulude ja osalemiseks vajaliku omafinantseeringu katteks on Tallinna linna eelarves olemas eraldi reserv. Positiivse rahastusotsuse korral otsustab projektis osalemise kas Tallinna Linnavolikogu, juhul kui omafinantseeringu vajadus ületab planeeritud reservi mahu; linnavalitsus, juhul kui projektiga ei ole linna eelarves arvestatud, kuid omafinantseering jääb reservi piiresse; või linna asutus, juhul kui omafinantseeringu nõue puudub või see kaetakse mitterahalise panusega.⁶⁹

Eeldatakse, et projekti idee on suunatud linna arengustrateegias seatud eesmärkide saavutamisele, olgu ühe valdkonna raames või valdkondadeülevalt.⁷⁰ Välisprojektides osalemise kord ei reguleeri küsimust, kas Tallinna linn võib toetada ka eraõiguslike juriidiliste isikute osalemist rahvusvahelistes projektides, näiteks omafinantseeringu kattega.

ETTEVÕTLUSE ARENDAMINE

Tallinna linn toetab ettevõtluse arendamist Tallinnas läbi Strateegiakeskuse alla kuuluva ettevõtlusteenistuse, mille koosseisu kuulub ka Tallinna Ettevõtluskeskus. Ettevõtjatele pakutavad teenused, toetused ja muu käepärane on koondatud ettevõtjaportaali (www.tallinn.ee/et/ettevotjale). Ettevõtluskeskuse ülesanded on järgmised:⁷¹

- ettevõtlusalane nõustamine alustavatele ja tegutsevatele ettevõtjatele;
- koolituste ja infoseminaride korraldamine ettevõtja pädevuse parandamiseks;
- väikeettevõtjatele suunatud toetusmeetmete haldamine;
- ettevõtlikkuse edendamine;
- innovatsiooniteadlikkuse suurendamine ning uute ärimudelite tekke- ja testimisvõimaluste soodustamine;
- ettevõtlusalaste mittetulunduslike projektide toetamine;
- ettevõtlus- ja investeerimiskeskonna turundamine kohalikul ja rahvusvahelisel tasandil;
- ettevõtluskeskkonna ja ettevõtluse arenguprogrammide väljatöötamine või neis algatustes osalemine.

Ettevõtluskeskuse pakutavad teenused ja toetused on laia haardega, kitsalt mõne valdkonna spetsiifikale suunatud meetmeid pole olemasolevate vahendite abil võimalik kujundada. Inkubatsiooniteenust saab kasutada **Tallinna Loomeinkubaatoris**. Tallinna ettevõtlustoetuste seas on järgmised.

- **Väikeettevõtja digilahenduste toetus.** Toetus on mõeldud Tallinnas registreeritud tootvatele ja teenust osutavatele mikro- ja väikeettevõtjatele, et toetada ettevõtete protsesside efektiivsemaks muutmist digilahenduste kasutuselevõtu kaudu. Digilahenduseks võib olla uus soetatav personalihaldus- ja turundustarkvara, laohaldussüsteem, e-poe lahendus, broneerimissüsteem vmt.⁷² Seda saavad taotleda ainult osaühingud (mitte mittetulundusühingud, sihtasutused ega füüsilisest isikust ettevõtjad). Taotlejalt nõutakse, et tema viimase 12 kuu käive oleks vahemikus 20 000 – 400 000 eurot ning viimase kuue kuu jooksul peab ettevõttes olema olnud vähemalt üks täistööajaga töötaja.⁷³
- **Väikeettevõtja välismessi toetus.** Selle eesmärk on toetada Tallinna väikeettevõtjate eksponeerimist osalemist valdkondlikel välismessidel, et soodustada ettevõtjate kontaktvõrgustiku laienemist ning suurendada nende rahvusvahelist konkurentsivõimet ja ekspordivõimekust. Toetust võivad taotleda nii Tallinnas registreeritud füüsilisest isikust ettevõtjad kui ka äriühingud, kelle viimase aasta käive jääb 20 000 ja 400 000 euro vahele ning ettevõttes on viimase kuue kuu jooksul töötanud vähemalt üks täistööajaga töötaja. Toetuse ülemmäär on 8000 eurot ning toetuse osakaal on maksimaalselt 80% kantud kuludest. Abikõlblike kulude seas on messile registreerimise tasu, stendipinna üürimise ja

69 Välisprojektides osalemise kord. RT IV, 29.06.2022, 5. Veebis www.riigiteataja.ee/akt/429062022005.

70 *Ibid*, § 2 lõike 1 punktid 5 ja 6.

71 Linna ettevõtlusteenistuse põhimäärus. Tallinna Strateegiakeskuse 14.09.2021 linnakantsleri üldkäskkiri nr T-29-1/21/56. Veebis teele.tallinn.ee/documents/111753/view#preview.

72 Tallinna linna digitoetus väikeettevõtjatele. Veebis www.tallinn.ee/et/ettevotjale/tallinna-linna-digitoetus-vaikeettevotjatele.

73 Väikeettevõtja digilahenduste toetuse andmise kord, § 8. RT IV, 29.12.2020, 85. Veebis www.riigiteataja.ee/akt/429122020085.

messipääsme kulu ning messile akrediteerimise kulu, juhul kui taotleja osaleb messil eksponeerimiseks.⁷⁴

- **Messitoetus.** Eesmärk on toetada ja arendada Tallinnas väikeettevõtjate arengut messidel osalemise kaudu. Toetuse määr on 1000 eurot ühe taotleja kohta kalendriaastas. Toetuse maksimaalne määr on 50% tegelikult kantud abikõlblikest kuludest.⁷⁵
- **Praktikajuhendaja toetus.** Toetuse eesmärk on soodustada teadmismahukate erialade õppepraktikate kvaliteetset korraldamist õppeasutuste ja ettevõtete koostöös ning motiveerida ettevõtjaid kasutama õppurite juhendamisel kogunud töötajaid.⁷⁶ Toetust antakse ainult osas õppevaldkondades, sealhulgas kunstide õppesuunal (humanitaaria ja kunstide õppevaldkond), mille alla kuuluvad ka muusika ja esituskunstid. Aga näiteks kultuurikorraldus kuulub ärianduse, halduse ja õiguse õppevaldkonda ning selle korral toetust ei maksta.⁷⁷
- **Rahvusvahelise konverentsi toetus.** Puudutab konverentside korraldamist Tallinnas.
- **Mittetulundustegevuse toetus.** Toetatakse ettevõtlusvaldkonna tegevusi, mis aitavad suurendada ettevõtete konkurentsivõimet ja ettevõtlusaktiivsust, arendada ettevõtete ning haridus- ja teadusasutuste omavahelist koostööd ning kasvatada Tallinna rahvusvahelist tuntuust.⁷⁸ Seda toetust on antud näiteks Eesti muusikaettevõtjate auhindade gala korraldamiseks.

Nimetatud toetusmeetmetest on muusikaettevõtjate jaoks enim asjakohased välismesside ja digilahenduste toetus, kuigi viimase puhul vajab erinevate võimaluste ja vajaduste abikõlblikkus täiendavat analüüsi (muusikavaldkonnast on seni toetust kasutanud Tallinna Jazzklubi Philly Joe's ning Ridline). Traditsioonilisi messe korraldatakse muusikavaldkonnas vähe, Eesti muusikaettevõtjate jaoks olulised on näiteks jazzhead!, WOMEX ja Classical:NEXT. Ent üldiselt on füüsilise stendi vorm pigem aegunud ja toimib eelkõige riigipõhise esindamise korral (nt messiala kureerib Music Estonia või mõni muu valdkondlik organisatsioon), mitte üksiku ettevõtja puhul. Seega on akrediteerimise kulu sidumine ametlikuks eksponeerimiseks registreerimisega väga piirav. Messil osalemine on muusikaettevõtjate jaoks märksa tõhusam ilma ise stendi püsti panemata, vaid kasutades valdkondlikku esindatust. Tallinnas ei ole muusikaettevõtlusega seotud messe regulaarselt korraldatud ja seega pole see toetusmeede valdkonnale asjakohane. Praktikajuhendaja toetuse peamine piirang on eriala mittevastavus taotlejale esitatavatele nõuetele (nt kultuurikorraldus).

Alustaval muusikaettevõtjal võib olla kasu Ettevõtluskeskuse pakutavast tasuta nõustamisest üldistel teemadel, näiteks ettevõtlusvormi valik, registreerimistoimingud ja nendega kaasnevad kulud, äriplaani ja finantsprognoside koostamine ning tööõigusealane nõustamine.⁷⁹

TURISMI ARENDAMINE

Arengustrateegia „Tallinn 2035” üks suundi on ettevõtluskeskkonna arendamine, mis hõlmab ka turismi arendamist: „Tallinn on ligitõmbav turismisihtkoht, mis ületab külaliste ootusi. Tallinna turism on jätkusuutlik: turism on keskkonda, kohalikku ajaloo- ja kultuuripärandit säästev ning kohalikule kogukonnale väärtusi loov.”⁸⁰ Turismi arendamisele on suunatud viies tegevusprogramm, „Turismisihtkoha tuntuus ja tasakaalustatud turismiarendus”. Kultuurielul on turismi arendamisel oma roll. Nutikad lahendused aitavad maksimaalselt eksponeerida ja kogeda Tallinna rikkalikku ajaloo- ja kultuuripärandit ning turismiinfo on kättesaadav ja personaliseeritud.⁸¹ See teema jookseb läbi ka strateegia kultuurivaldkonna esimesest tegevusprogrammist „Rikkalik ja kättesaadav kultuurikalender”, milles on seatud järgmine eesmärk: „Tallinn on populaarne turismisihtkoht, linna vaatamisväärsused ja kultuurikalender pakuvad elamusi nii sise- kui ka välituristile.”⁸²

Tallinna turismiarendusega tegeleb Strateegiakeskuse ettevõtlusteenistuse alla kuuluv turismiosakond ning Tallinna brändihoidja on **Visit Tallinn**. Peamised mõõdikud, millega turismi arengut hinnatakse, on 1) turistide kulutused; 2) turistide rahulolu; ja 3) linnaelanike rahulolu. Tallinn on nii puhke-,

74 Vt www.tallinn.ee/et/teenused/vaikeettevotja-valismessitoetus?group=95.

75 Vt www.tallinn.ee/et/ettevotjale/teenused/messitoetus.

76 Vt www.tallinn.ee/et/teenused/praktikajuhendaja-toetus?group=95.

77 Haridussilm.ee. Õppevaldkonnad. Veebis www.haridussilm.ee/ee/tasemeharidus/koondvaade/oppevaldkonnad.

78 Vt www.tallinn.ee/et/ettevotjale/mittetulundustegevuse-toetamine-ettevotluse-valdkonnas.

79 Vt www.tallinn.ee/et/ettevotjale/ettevotlusnoustamine-0.

80 Tallinn 2035, lk 19.

81 *Ibid*, lk 23.

82 *Ibid*, lk 34.

äri- kui ka sündmusturismi sihtkoht, kus tegutseb üle 1000 teenusepakkuja. Visit Tallinna eesmärk on rääkida Tallinna lugu ning muuta linna külastamine meeldivaks, see sõltub muu hulgas linna taristu olukorrast, keskkonnahoidlikest teenusepakkujatest ja ligipääsetavusest.

Muusikaelul on Tallinna mainekujundusse kahtlemata võimalik palju panustada: siin korraldatakse selliseid tuntud festivale nagu laulupidu, Jazzkaar, Pärdi päevad ja Tallinn Music Week, kuid kontserdikalendrit rikastavad ka mitmesugused muud muusikaüritused. Oluliselt tuleb parandada koostööd infovahetuse alal (vt ka II osas esitatud ettepanekuid). Praegu pole muusikateemat Visit Tallinna lehel eraldi esile toodud ning see puudujääk tuleks Tallinna muusikalinna staatusest tulenevalt kõrvaldada.

STRATEEGILINE PLANEERIMINE

Tallinna linna strateegiliste eesmärkide elluviimist koordineerib **Tallinna Strateegiakeskus**, mis tegutseb tugiteenuste kompetentsikeskusena, toetades ametiasutuste ja linna hallatavate asutuste põhitegevusi.⁸³ Selles vallas on Strateegiakeskuse üks ülesandeid linna arengustrateegia ja muude linna arengudokumentide koostamine või selle kureerimine ning nende täitmise seiramine.

Arengudokumentide koostamine. Oluline on mõista, et Tallinna muusikastrateegia ei ole linna ametlik arengudokument, vaid pigem projekti kirjeldus. Tallinna ametlike arengudokumentidega seonduvat reguleerib „Tallinna arengudokumentide koostamise, avalikustamise ja aruandluse kord“⁸⁴ ning ülevaate nende omavahelistest seostest annab joonis 1. Valdkonnal võib, kuid ei pruugi olla oma arengukava, küll aga peab olemas olema rakenduskava, mis sisaldab detailsemat tegevuste plaani, loetelu linna tegevustest koos tähtaegade ning soovitud tulemuste ja vastutajatega.⁸⁵ Valdkondlikud rakenduskavad ei ole hetkel avalikud dokumendid.

Arengudokumendi koostamise protseduuri ja vorminõudeid on üldnimetatud korras detailselt kirjeldatud. Arengudokument peab muu hulgas sisaldama hetkeolukorra analüüsi, suundumuste kirjeldust, tulevikus näha soovitavat olukorda ehk eesmärke koos mõõdikute ning nende alg- ja sihttasemetega, samuti seda, kuidas kavatakse tulemusi jälgida ja neist aru anda (seire). Muusikastrateegia praegusel kujul ametliku arengudokumendi nõuetele ei vasta, kuna sel on puudusi kõigis mainitud aspektides.

Strateegiakeskus tegeleb ka arengu **seirega** ja koostab **Tallinna statistikat**, mida avaldatakse aastaraamatus „Tallinn arvudes“⁸⁶. Muusikavaldkonnaga seonduvalt kogub Tallinn andmeid näiteks järgmiste näitajate kohta⁸⁷:

- Tallinna Filharmoonia korraldatud ürituste külastajate hulk;
- rahvakultuuri harrastajate hulk, nii koorimuusika, puhkpillimuusika, rahvamuusika kui ka muu vokaalmuusika kategooriates;
- üldhariduskoolide muusikaringide ja -klasside hulk;
- huvikoolide muusikaringide hulk;
- muusikakoolide õpilaste hulk;
- muusika kuulamine kui üks interneti kasutamise eesmärke (andmed olemas 2019. ja 2020. aasta kohta).

Eelnevas loetelus esitatud mõõdikutest jääb väheks, et hinnata muusikastrateegias seatud eesmärkide ja tegevuste mõju või isegi baastasemeid. Samas tuleb mõista, et iga mõõdiku lisamisega, mille kohta andmeid korjata soovitakse, kaasneb kulu ning paljude muusikavaldkonna tegevuste kohta on andmeid leida väga keeruline. Kui muusikastrateegia peaks kunagi saama ametlikuks arengudokumendiks, avaneb võimalus ja tekib vajadus ka andmekorjet arendada.

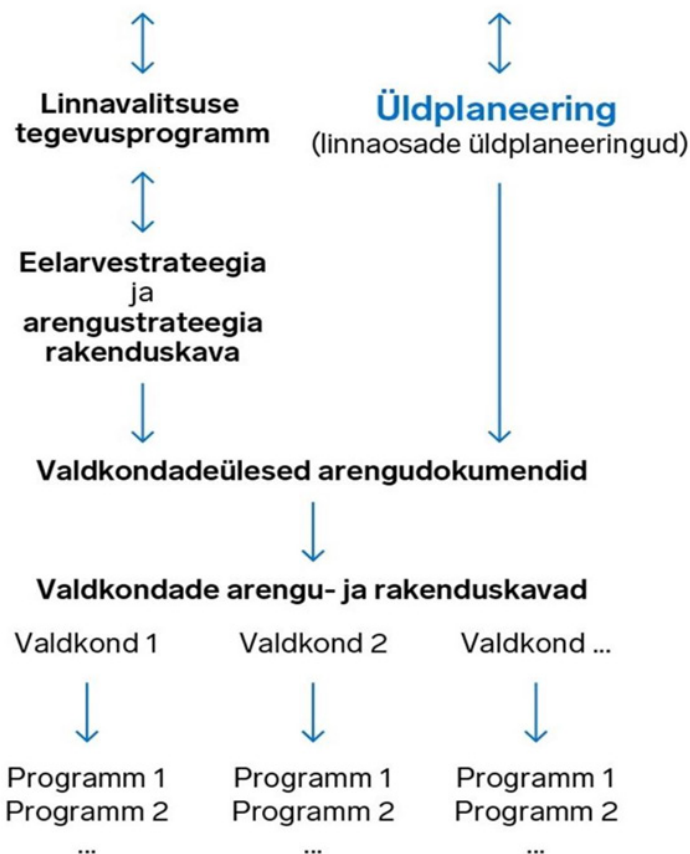
83 Vt rohkem infot: www.tallinn.ee/et/tallinna-strateegiakeskus.

84 Tallinna arengudokumentide koostamise, avalikustamise ja aruandluse kord. RT IV, 04.03.2021, 7.Veebis www.riigiteataja.ee/akt/404032021007.

85 *Ibid.*

86 Tallinna statistika aastaraamat „Tallinn arvudes“. Veebis www.tallinn.ee/et/statistika/tallinna-statistika-aastaraamat-tallinn-arvudes.

87 „Tallinn arvudes“, 2022. aasta andmebaas.

JOONIS 1. TALLINNA LINNA ARENGUDOKUMENTIDE SEOSD.⁸⁸

MUUD ALGATUSED JA ARENGUKAVAD

Muusikastrateegia kõrval on teine oluline muusikaeluga tihedalt seonduv algatus „**Tallinna ööelu põhimõtted**”⁸⁹, mille eestvedajaks on Tallinna ööelu nõunik Natalie Mets (Sotsiaaldemokraatlik Erakond). Ööelu hõlmab kõike, mis toimub linnas öhtusel ja öisel ajal vahemikus 23.00–07.00, ning see puudutab vähemalt viit linna tegevusvaldkonda: juhtimine ja tugiteenused, korrakaitse, kultuur, liikuvus ja linnamaastik ning ettevõtluskeskkond. Ööelu põhimõtted kattuvad osaliselt muusikastrateegiaga, mistõttu on mõistlik neid strateegiaid kujundada ja ellu viia lõimitult ja koordineeritult.

Aastatel 2019–2022 osales Tallinn rahvusvahelises projektis „**ACCESS – kultuuri kättesaadavus kõigile**”, mille raames viidi läbi kultuuri kättesaadavuse ja ligipääsetavuse uuring. Uuringu fookuses olid Kopli, Paljassaare, Sitsi, Karjamaa ja Pelguranna asumid ning nende elanikud, kuid tulemused on laiendatavad kogu Tallinnale.⁹⁰ Projekti sihiks oli koostada tegevuskava, mis aitaks teha kultuuri paremini kättesaadavaks kõigile linna elanikele („**Culture for Tallinn. Tallinn’s cultural accessibility and availability action plan 2022–2026**”⁹¹). Tegevuskava strateegilised eesmärgid on järgmised:

1. kvaliteetsele andmestikule tuginev kultuurikorraldus toetab kultuuri kättesaadavust ja sellele ligipääsetavust;
2. Tallinna kultuuritaristu ja -sündmused on füüsiliselt ja digitaalselt kättesaadavad erivajadustega inimestele;
3. kultuurielu on mitmekülgne ja kättesaadav kõigis Tallinna linnaosades.

Tegevuskavas on pakutud välja tegevusi ja tulemusmõdikuid, mis kattuvad osaliselt ka muusikastrateegiaga.

⁸⁸ Tallinn 2035, lk 13.

⁸⁹ Ööelu strateegia esmase versiooni avaldas Sotsiaaldemokraatlik Erakond 2021. aastal. Nüüdseks on ööelu põhimõtted eelnõuna olemas, kuid pole volikogu tasemel kinnitatud.

⁹⁰ Projekti ACCESS tegevuskava tutvustus (5. juuli 2022). Veebis www.tallinn.ee/et/valisprojektid/uudis/access-projekti-tegevuskava-tutvustus.

⁹¹ Culture for Tallinn. Tallinn’s cultural accessibility and availability action plan 2022–2026. Veebis live.s3.teliahybridcloud.com/s3fs-public/inline-files/ACCESS%20Tallinn%20Action%20Plan%20LARGE-compressed.pdf.

2023. aastal kannab **Tallinn Euroopa roheline pealinna** tiitlit, mille põhiteemad on elurikkuse hoidmine, kliima ning kestlikest põhimõtetest lähtuv juhtimine.⁹² Kevadel-suvel peaks Tallinn Music Weeki, Viljandi pärimusmuusika festivali ja muusikalinna koostööna valmima muusikavaldkonna roheraider, mis on mõeldud edendada Eestis jätkusuutlikku ja keskkonnasõbralikku kultuurikorraldust ja -turismi ning mis koondab kokku nii rohepealinna kui ka muusikalinna pikaajalised eesmärgid.⁹³ Keskkonnasäästlikkuse nõudeid tuleb tulevikus ilmselt juurde ning sellega kaasneb ka muusikataristu suurem kohanemisevajadus.

92 Vt <https://greentallinn.eu/eesmark/>.

93 Postimees. Tallinn Music Week. (13.04.2023). Tallinn Music Weeki eestvedamisel on valmimas muusikavaldkonna roheraider. Veebis: tmw.postimees.ee/7752993/tallinn-music-weeki-estvedamisel-on-valmimas-muusikavaldkonna-roheraider.

II. VAJADUSTE KAARDISTUS

KONTSERDIELU

Kultuurisündmused ja kultuuripärand on linna kultuurielu nähtavaim osa ning need on esil ka arengustrateegias „Tallinn 2035”. Seega on loogiline, et kontserdielu on linna jaoks muusikavaldkonna olulisim osa, mis puutub kõige otsesemalt kokku ka linnaelanikega. Tallinna kontserdiellu panustavad nii erakorraldajad, riigiasutused kui ka linnaasutused. Olulist rolli mängib linna antav kontserdikorralduse toetus, mis moodustab ca 42% mittetulundustoetuse meetme muusikavaldkonna projektide eraldistest.

Nagu eespool tõdetud, on Tallinna kontserdielu rikkalik ja mitmekülgne, kuid täpset ülevaadet sellest ei ole. Ei ole teada, kui palju kontserte, kus, kelle esituses ja kelle korraldatuna Tallinnas toimub ning milline on publiku hulk, piletite hind ja külastajate rahulolu. Isegi Tallinna linna enda korraldatud muusikaüritustest on täielikku ülevaadet keeruline saada, kuna lisaks KSA-le ja teistele linna asutustele (nt Tallinna Filharmoonia) korraldavad üritusi ka linnaosavalitsused ja puudub ühine andmebaas, kuhu vastav teave koondataks. Seega annavad valdkonna ettevõtjate ja korraldajatega peetud vestlused ja tehtud intervjuud tegelikust olukorrast üksnes tunnetusliku pildi. Kuna muusikaelu on ürituste iseloomu ja suuruse ning skeene spetsiifika poolest väga mitmekesine, on mõistetav, et ka korraldajate arusaam vajadustest ja võimalustest võib olla üsna erinev.

Järgnevalt on kontserdielu hetkeseisu ja sellega seonduvaid vajadusi analüüsitud kolme teema kaudu: (i) kontserdielu mitmekesisus ja kvaliteet; (ii) kontserdielu taristu; ja (iii) kontserdiinfo kättesaadavus.

KONTSERDIELU MITMEKESISUS JA KVALITEET

Intervjueeritute hinnangul on Tallinna kontserdielu üldjoontes mitmekesine. Peaaegu mitte ühegi kontserdiliigi puhul ei tajutud märkimisväärset puudujääki, ainsa erandina toodi välja maailmaklassi artistide ja kollektiivide suured sisekontserdid, kuna Tallinnas ei ole piisavalt suuri kontserdipaiku (areenid, staadionid, moodsad ooperi- ja sümfooniaaalid), kus saaks nii suurejoonelisi üritusi korraldada ja kuhu kogu publik ära mahuks. Mõningate korraldajate hinnangul toimub kontserte pigem palju, sest ehkki publikut üldiselt jagub, on turunduskulud üsna suured ja konkurents külastajate tähelepanu pärast tihe. Täheldati, et enne koroonapandeemiat oli korraldajaid väga palju ning kvaliteet seetõttu üsna kõikumine, ent pärast kriisi on olnud märgata mõningast konsolideerumist. Korraldajaid on vähem ning nende meeskonnad on veidi suuremad ja professionaalsemad. Üldjoontes võrdluses teiste riikidega hindavad mitmed ettevõtjad Eesti kontserdikorralduse kvaliteeti nii tehnilises kui ka kunstilises mõttes kõrgeks – meil on palju, millega rahul olla.

AVALIKU HUVI JA ERAHUVI TASAKAAL KONTSERDIKORRALDUSES

Erakorraldajate vaatepunktist ei nähta probleemi selles, et ka Tallinna linn korraldab kontserte ja need on publikule tasuta. Ehkki need pakuvad paratamatult konkurentsi erakorraldajate üritustele, on avaliku hüvega arvestamine mõistetav ning mitte ükski intervjueeritu ei andnud mõista, nagu oleks Tallinnas tasakaal erasektori ja linna korraldatud sündmuste vahel paigast ära. Küll aga märgiti linna korraldatud kontsertide ja muude muusikat kaasavate sündmuste kõikumist sisulist ja korralduslikku kvaliteeti, samuti kummastavat esinejate valikut. Ehkki mitmel puhul on programmi valitud kõige populaarsemad, mõnel juhul ka alles esile tõusvad artistid, on korraldatud ka sündmusi, kus on astunud üles tänaseks kultuurilise relevanttsuse minetanud ja enam mitte oma parimas vormis välisesinejad. See näitab, et programmi koostajal ei pruugi olla olnud head ülevaadet, mis ühel või teisel muusikaturu skeenel praegu toimub. Samuti on arenguruumi nüüdisaegsete tehniliste ja kunstiliste võimaluste kasutamisel, olgu need kujundus-, valgus- või videolahendused. Ehkki korraldaja enda identiteedi nähtavaks tegemine on ürituse puhul igati arusaadav, võib linna ja isegi erakondliku sümboolika tasakaalustamine muulaadse kujundusega parema tulemuse anda. Kuna tänapäevane kontserdikorraldus on keerukas ning mitmesuguseid spetsiifilisi kompetentse ja kogemust nõudev, tasub linnaametnikel teha rohkem koostööd erasektori partneritega, kes saaksid lisaväärtust anda nii ürituse visiooni ja programmi kujundamisel, selle turundamisel ja kommunikeerimisel kui ka tehnilisel teostamisel. Erasektori partneri kaasamiseks võib teha, ja on ka tehtud, hankemenetlusi.⁹⁴

⁹⁴ See haakub ka arengustrateegia „Tallinn 2035” tegevusprogrammi „Rikkalik ja kättesaadav kultuurikalender” tegevussuunaga nr 6: kultuuriteenuste loimimine, koostöö riikliku ja erasektori ning kodanikuühendustega.

Paljud küsitletud mõnsid, et kriitikat ei saa siiski üldistada, kuna Tallinna ametites ja linnaosavalitsustes on ka kogenud tegijaid, kes suudavad tagada hea tehnilise kvaliteedi, ning neid, kes on muusikaeluga kursis ja pühendunud kvaliteetse ja nüüdisaegse muusikaprogrammi kujundamisele. Üldiselt aga soovitakse näha rohkem koostööd erasektori ja linnapoolsete korraldajate vahel, kuna nii ühtlustuks ürituste sisuline ja korralduslik kvaliteet.

KONTSERDIPAIKADE JA MUUSIKASÜNDMUSTE TOETUSMEETMED

Uues kontserdipaikade toetusmeetmes nähakse olulist poliitikainstrumenti, millega tuleb kindlasti jätkata, kuna see võimaldab pakkuda linnaelanikele ja ka väliskülalistele mitmekesisemat programmi. Samas ei ole kõik kontserdikorraldajad kontserdipaiga pidajad. Seega tuleks analüüsida ka muusikaprojektide toetusmeetme projektitoetuste mahtu ja iseloomu ehk seda, milliseid muusikasündmusi linn praegu toetab, miks ta neid toetab ning millised on tulemused. Kontserdikorraldusele mõeldud toetusmeede võiks toetada erinevat liiki ja stiili ning erineva suurusega kontserte, tagamaks, et kontserdikalendris leiduks midagi igale maitsele. Kuna puudub täpne ülevaade linnas toimuvatest muusikasündmustest ja nende toetusvajadusest, on ka keeruline täpselt analüüsida, millisel määral neid eesmärke täita õnnestub.

Praegune toetusmeede on selgesõnaliselt suunatud mittetulunduslikule tegevusele. Toetusmeetme üldmääruses on mittetulunduslik tegevus määratletud kui „linna elanikele või nende huvide elluviimiseks mõeldud tegevus või tegevuste kogum, mille põhieesmärk ei ole ettevõtlustulu saamine”⁹⁵. Kontserdikorraldaja võib toimetada nii mittetulundusühingu kui ka osühinguna, aga ka muus juriidilises vormis. Osühingu vorm ei pruugi tingimata tähendada, et ettevõtte tegevus on suunatud pelgalt kasumi teenimisele või et tegevusel pole kultuurilist mõõdet või et konkreetse projekti või programmi puhul pole põhjendatud avalik toetus. Kultuurivaldkonna mittetulundustegevuse toetuse määramise lisatingimustes (2022. aasta näitel) seatakse muu hulgas eesmärgiks linna kultuurikalendri mitmekesistamine⁹⁶, mille saavutamiseks eelistatakse näiteks festivale, mis kuuluvad rahvusvahelistesse võrgustikesse (ehkki jääb selgusetuks, miks see tingimus vajalik on), ning suurema sihtrühma ja osavõtjate arvuga ettevõtmisi. Järgmiste aastate kultuurivaldkonna lisatingimuste kokkupanekul tasub just muusikalinna kontekstist lähtudes analüüsida, millised tegevused ja tegijad kultuurikalendri mitmekesistamiseks panustavad. Suurte, Tallinnas juba traditsiooniliseks saanud festivalide kõrval on võrdselt olulised ka väikesed, üksnes teatud skeenele suunatud festivalid ja kontserdipaigad.

See, mis on Tallinna kontserdikalendris mittetulunduslik ja mis väärtuslik kultuuriline lisa, jääb voores komisjoni ekspertide tõlgendada ja otsustada. See on mõistlik, sest valdkonna kogu spetsiifikat toetuse andmise korras ammendavalt lahti kirjutada pole võimalik. Komisjon määratakse vastavalt toetusmeetme korrale (§ 11) ning loetletud on ametnikud ja linnavolikogu liikmed, kes peavad olema või võivad olla komisjonis esindatud. Valdkonna ekspertide kaasamine ei näi olevat kohustuslik, ehkki seda viimastel aastatel on tehtud (nt muusikavaldkonna komisjoni on kutsutud Eesti Muusikanõukogu ja Music Estonia esindajad).⁹⁷

Kontserdikorraldajatega tehtud intervjuudes ilmnes, et suurem selgus ja läbinähtavus selles, kuidas toetusmeetmeid jaotatakse, komisjoni liikmeid määratakse, ning millest lähtudes otsuseid tehakse ja neid põhjendatakse, oleks tervitatav ning aitaks valdkonna tegijatel paremini oma taotlusi ette valmistada (või taotlemisest aegsasti loobuda). Iseäranis uue toetusmeetme puhul on oluline tagada regulaarne ja sisukas suhtlus valdkonna tegijatega, et mõista, millisel määral vastab meede nende vajadustele ning kuidas tulemused panustavad üldistesse eesmärkidesse, antud juhul eelkõige Tallinna kontserdikalendri mitmekesistamiseks.

Mõned konkreetsed teemad, mis vajavad tähelepanu

- Kontserdikorraldajate seisukohast on kummastav toetusmeetme üldtingimuste klausel, mille kohaselt piletimüügitulu tuleb arvestada kaasfinantseeringuna (ilmselt siis külastajate panusena). Projektide puhul nõutava omafinantseeringuna saab arvestada vaid „põhitegevustest teenitud tulu või toetuse saaja rahaliselt mõõdetav[at] panus[t]”⁹⁸. Kontserdikorraldaja jaoks on see paradoksaalne, sest piletimüügitulu ongi põhitegevusest teenitud tulu (sageli on see ainus ja ühtlasi peamine tulu). Need toetusmeetme tingimused tuleks muuta vastavaks valdkonna tegeliku praktikaga.

95 Mittetulundustegevuse toetuse andmise kord 2022, § 3 lõige 3. RT IV, 20.09.2022, 3.

96 Punkt 1.2.

97 Mittetulundustegevuse toetuse taotluste läbivaatamise komisjonide koosseisude kinnitamine. Tallinna Linnavalitsuse 11.01.2023 korraldus nr 16. Veebis: teele.tallinn.ee/documents/121190/view#preview.

98 Mittetulundustegevuse toetuse andmise kord 2022. RT IV, 20.09.2022, 3, § 6 lõige 4 ja 5.

- Kontserdipaikade toetusmeetme tingimust, mille kohaselt toetust ei anta üldjuhul ööklubidele⁹⁹, tuleks täpsustada, et taotlejal oleks võimalik hinnata, millistel juhtudel võiks ka ööklubina käsitletav kontserdipaik siiski toetuse saajaks kvalifitseeruda. On oluline rõhutada, et ööklubides pakutav programm moodustab olulise osa Tallinna mitmekesisest kultuurikalendrist. Tänapäeval pole enam võimalik rangelt jaotada muusikategevust kultuuriks ja meelelahutuseks lihtsalt selle alusel, kus ja milliste pillidega seda esitatakse. DJ sett võib tähendada nii tuntud hittidest koosnevat tantsumuusika valikut kui ka reaalajas remiksimeist ja helisüntheesi kaudu sündivat uudisloomingut – mõlemal on oma roll üldises kultuuripildis. Ka ööklubi võib olla oluline kontserdipaik. Toetusmeetme tingimusi tuleks selleski osas täpsustada, et olukord oleks taotlejatele piisavalt selge.

MUUSIKASÜNDMUS KUI VÄÄRTUS LINNAELUS

Paljud korraldajad märkisid, et tehniliselt sujub koostöö linnaga pigem hästi ja iga juba natuke kogenum tegija saab enamasti kõik vajalikud load kätte. (Ent on ka halle alasid, näiteks toimub kontsert erapinnal, aga osaliselt või täies mahus vabas õhus, näiteks terrassil või rõdul). Küll aga toodi esile, et ametnike hoiak kontsertide suhtes – iseäranis siis, kui on tegemist suuremate sündmustega, mis toimuvad väljaspool harjumuspäraseid kohti ja harjumuspärast vormis – on üldiselt pigem ettevaatlik ja paiguti tõrges. Kontserdis kiputakse sageli nägema pigem müra allikat ja avaliku korra rikkumise ohtu kui kultuurisündmust, mis võib linnaelanikele midagi väärtuslikku pakkuda. On selge, et ürituse korraldamisega sellises kohas, kus tavaliselt kontserte ei korraldata, olgu vabas õhus või mõnes selleks mitte ettenähtud ruumis, võib kaasneda teataval määral valjemat heli, mis võib kohalikke elanikke häirida. Teisest küljest toovad uudsetes paikades toimuvad pop-up-kontserdid kultuuriellu vaheldust. Uusi kohti, kus üritusi korraldada, otsivad pidevalt nii korraldajad, publik kui ka erasündmuste tellijad.

Kontserdikorraldus ja muusikaelu laiemalt on ka ööelu lahutamatu osa. Ööelul on kokkupuutepunkte paljude erinevate teemade ja regulatsioonidega ning neile kõigile tuleks läheneda süsteemselt ja laiapõhjaliselt. Tallinn ei ole seni veel ööelu strateegiat kinnitanud, kuigi vastav eelnõu on kinnitusringil. Paljudel vilka ööeluga linnadel on sellised strateegiad olemas, näiteks Amsterdamil, Berliinil, New York Cityl, Washingtonil, Ottawal ja Torontol.¹⁰⁰ Ööelu strateegia aitab ühelt poolt süsteemselt tegeleda mitmesuguste probleemidega, alates mürareostusest kuni alkoholi väärkasutamise ja turvalisuseni, ning teisalt võimestada ööelu kui majanduslikult ja kultuuriliselt väärtuslikku osa linnaelust.

Erakorraldajad loodavad linnaametnikes näha avatud suhtumisega partnereid, kes väärtustavad kultuuri korraldamisel uuenduslikke lahendusi, püüavad nende elluviimisele kaasa aidata ning ühtlasi annavad nõu, kuidas võimalikult hästi probleeme ennetada ja vajaduse korral ka nendega kaasnevat kahju hüvitada. Muusikalinna projekt kui koostööplatvorm on sobiv kanal, mille kaudu nii ametnike kui ka erasektori korraldajate teadlikkust kasvatada, nende omavahelist läbikäimist suurendada ning kujundada selliseid väärtushoiakuid, mis toetaksid linna kultuurivaldkonna eesmärkide täitmist.

TARISTU

Kontserdieluga seotud taristu hõlmab peamiselt ruume, kus on võimalik korraldada kontserte, näiteks kontserdisaalid, klubid, vabaõhulavad ja mitmesugused ajutised pinnad, kus on võimalik pop-up-lahendust kasutada. Kuna andmetel põhinevat ülevaadet kontserdielust, sealhulgas taristust, tehtud ei ole, on hinnangud selle kohta, kas teatud kindlate omadustega kohti on Tallinnas puudu või mitte, pelgalt tunnetuslikud. Kontserdipaikade vajadus on samavõrd kirev ja mitmetahuline kui kontserdielu isegi ning seega oli ka intervjuueeritute tunnetus erinev. Mõningaid üldistusi on võimalik teha, kuid neid tuleks aja möödudes ammendava kaardistuse ja analüüsiga kindlasti täiendada.

SUUR PILT – KONTSERDIELU JA LINNAPLANEERIMINE

Kontserdi korraldamiseks on vaja spetsiifilisi ruume või alasid ja tehnilisi võimalusi. Elavat muusikat pakkuvate kontsertide ja klubiüritustega kaasneb sageli vali heli ning hilisel ajal kihav kontserdielu võib segada linnaelanike öörahu. Samas on vilgas ja mitmekesine kontserdielu linnale ja sealsetele elanikele nii kultuuriliselt kui ka majanduslikult väärtuslik. Mingil määral on ilmselt paratamatu, et gentrifikatsioon mõjutab linnas seda, kus ja millistel tingimustel on võimalik eri tüüpi kontserte ja muid kultuurisündmusi korraldada. Samas on kontserdikorraldajate hinnangul seda enam vaja järele mõelda, milline on või peaks olema linna roll linnaruumi üldise arengu suunamisel, et tagada tasakaal kontserdi korraldamiseks vajalike tingimuste ja muude tingimuste vahel. Ühelt poolt haldab linn ise teatud määral pindu, millel on juba praegu kultuuriline funktsioon, ning küsimus on pigem selles, kas need pinnad on võimalikult hästi praeguste

99 Täismahus tingimus on: „Toetust ei anta üldjuhul ööklubidele Tallinna Linnavolikogu 17. septembri 2020 määruse nr 14 § 2 lõike 4 tähenduses.” Veebis: muusikalinnatallinn.ee/toetused/.

100 Pringle, J. (21.10.2021). Ottawa looks to shed 'outdated stereotypes' with new nightlife strategy. CTV News. Veebis ottawa.ctvnews.ca/ottawa-looks-to-shed-outdated-stereotypes-with-new-nightlife-strategy-1.5645674#:~:text=Other%20cities%20that%20have%20developed,Washington%2C%20D.C.%2C%20and%20Toronto.

vajaduste rahuldamiseks ära kasutatud. Teiselt poolt reguleerib linn erakinnisvara arendusprojekte.

Tallinna üldplaneeringus on kultuuritaristust juttu väga vähe. Tallinna ruumiloome kompetentsikeskuse spetsialistide hinnangul on mõistlik alustada kontserdikorraldusega seonduvate spetsiifiliste maakasutusvajaduste kaardistamisest. Kui sellele lisandub ka kontserdielu kaardistus ning taristu audit, siis on võimalik visandada kaugemasse tulevikku ulatuv arenguplaan. Seda nii linna enda hallatavate pindade kui ka eraomandis oleva kinnisvara arendamise vaates.

ERAKINNISVARA OMANIKEL JA ARENDAJATEL ON OLULINE ROLL

Linn ei saa sundida erakinnisvara arendajaid kultuuriliste vajadustega arvestama, pigem on võimalik kujundada ühine väärtusruum, teavitada arendajaid võimalustest ja vajadustest ning tunnustada neid, kes on suutnud era- ja avaliku huvi ühendada. Seega on kinnisvara omanikud ja arendajad oluline sihtgrupp, keda kaasata linnaruumi kujundamisse. Kuna oluline osa Tallinna linnas asuvast kinnisvarast on eraomandis, ei piisa kontserdielu arendamiseks vaid linna enda pakutavate pindade kasutusvõimaluste maksimaalsest rakendamisest. Oluline roll on ka eraarendajatel, eelkõige n-ö vahekasutuse võimaldatena. Ühelt poolt tuleks analüüsida viise, kuidas linn saaks teatud tingimustel ja kontekstis regulatsioonide kaudu kohustada eraarendajaid kultuuri-, sealhulgas muusika- ja kontserdielu vajadustega arvestama. Aga vähemalt sama oluline on ka see, et kinnisvara omanikud ja arendajad mõistaksid, kuidas kontserdi- ja laiemalt kogu kultuurielu aitab kinnisvara väärtust kasvatada.

Heaks näiteks on Telliskivi Loomelinnak, mis on eraalgatuslikul kultuurikeskse linnaruumi arendamisel teerajaja, samuti hiljuti Eesti muusikaettevõtuse auhindade jagamisel erilise tänu pälvinud Peeter Soovik ja AS Kawe, kelle Türi tänaval asuval kinnistul toimetas vilgas helisalvestusstuudio ja prooviruumide ökosüsteem. Kinnisvaraarendajad lähtuvad paratamatult turutingimustest ning soovivad investeringuid rakendada võimalikult tootlikult. Kultuuripoliitiliste ootuste ja altruistlike motiivide järgimise eeldamine pole nende puhul põhjendatud. Lisaks on moodused, kuidas eraarendajad võiksid kultuurielu kinnisvara arendamisega võimalikult tulemuslikult lõimida, väga juhtumipõhised ning sõltuvad tingimustest, kontekstist ja väärtushinnangutest. Seda enam on mõistlik just muusikalinna kui koostööplatvormi raames luua võimalusi aruteludeks, mis tooksid kokku linna esindajad, kontserdikorraldajad ja erakinnisvara arendajad, et leida teadmispõhiseid viise, kuidas kujundada linnaruumi nii, et tasakaalustataks elanike, kultuuriloojate, ettevõtjate ja kinnisvaraomanike huve ning leitaks neis ühisosi.

Selle suuna üheks tahuks võiks olla muusikalinna eestvedamisel nende erakinnisvara arendajate ja omanike esiletõstmine ja tunnustamine, kes on leidnud uuenduslikke viise, kuidas ka kontserdielu uutesse arendustesse põimida. Samuti on soovitatav Eestis juurutada agent of change¹⁰¹ põhimõtet, mille järgi valjema helinivoo põhjustatud probleemide tagajärgedega peab tegelema see, kes vastavas piirkonnas selle muutuse on põhjustanud. Teisisõnu, kui piirkonnas avatakse uus muusikaklubi, siis peab klubi asutaja hoolitsema selle eest, et sealseid elanikke ja äripindade kasutajaid senisest valjem helinivoo segama ei hakkaks. Kui aga juba toimiva klubi juurde ehitatakse uus elamu, peab kinnisvaraarendaja hoolitsema selle eest, et helitase uue hoone elanikke segama ei hakkaks.

SUURED TARISTUPROJEKTID

On mõned spetsiifilised suurprojektid, mille puhul on vajadusi analüüsitud, ehkki teostatavuse ja jätkusuutlikkuse osas on analüüsi keerulisem teha. Need on Estonia ooperiteatri juurdeehitus, uue sümfooniaorkestrile sobiva saaliga kontserdimaja projekt ning Unibet Arena kaasajastamine. Esimese kahe puhul on projekti arendatud juba mõnda aega ja selle raames on tehtud koostööd ka linnaga.

Estonia ooperiteatri kaasajastamise vajadusi ja võimalikke suundi on meedias piisavalt kajastatud. Vajadus on selge: praegune saal on liiga väike ega vasta tänapäeva muusikateatri vajadustele ja normidele.¹⁰² Lisaks piirangutele, mida praegune hoone seab kodumaise ooperi arengule, ei saa siin lavale tuua ka tuuritavaid rahvusvahelisi projekte, mis rikastaksid Eesti kultuurielu. 2021. aastal määras Riigikogu kultuurikomisjon rahvusoperi juurdeehituse riikliku tähtsusega kultuuriliste objektide nimekirja ning sellest tulenevalt kohustus projekti toetama Eesti Kultuurkapitali nõukogu.¹⁰³ Esialgse visandina välja pakutud juurdeehituse kava tekitas mitmeid küsimusi ja probleeme, sealhulgas muinsuskaitse ja linnaplaneerimise aspektidest. Lahenduse leidmiseks loodi 2022. aasta septembris ekspertkomisjon, kuhu kuuluvad nii Tallinna linna kui ka Rahvusoper Estonia esindajad. Komisjonile antud tähtaeg saabus 2023. aasta septembris ning senine töö on rahvusoperi juhi Ott Maateni sõnul olnud sisukas.

101 *Agent of change*'i põhimõtte on sõnastanud Suurbritannias tegutsev Music Venue Trust ja see on levimas üle kogu maailma. Vt www.musicvenuestrust.com/2014/09/what-is-agent-of-change-and-why-is-it-important/.

102 Opera.ee (n.d). Rahvusoper Estonia juurdeehitus. Veebis www.riigikogu.ee/wpcms/wp-content/uploads/2021/09/Rahvusoperi-praeguse-hoone-juurdeehitus.pdf.

103 Riigikogu (13.09.2021). Riiklikult tähtsate kultuuriehitiste nimetamine. Veebis www.riigikogu.ee/fookusteemad/ettepanekud-riiklikult-tahtsate-kultuuriehitiste-nimetamiseks/.

Uuenenud operimaja looks uusi võimalusi rahvusoperile endale, sealhulgas rahvusvaheliste ühisproduktioonide tegemiseks ja külalisprojektide võõrustamiseks. Mingil määral kasvaksid mõistagi ka tegevuskulud ja hoone ülalpidamise kulud. Täpsemat tulevikuvõimalusi arvestavat finantsmudelit on rahvusoperi juhi sõnul keerukas ennustada, kuid saali senine hea täituvus (2022. aasta sügisest kuni 2023. aasta jaanuarini oli suure saali täituvus 92%) ning suuremad võimalused ise luua ja võõrustada loovad selleks head eeldused.

Kontserdimaja projekti aluseks on tõdemus, et (i) Eesti pealinnas puudub tänapäevane esindussaal; (ii) Eesti esinduskollektiividel ERSO-I ja EFK-I ei ole kodusaali ega tööruume; (iii) Tallinnas napib 21. sajandile iseloomulikke arhitektuurilisi maamärke ja kultuuriga seotud avalikku ruumi.¹⁰⁴ Hoolimata ERSO ja EFK järjekindlast 7–8 aastat väldanud pingutustest, detailselt välja arendatud projektiplaanidest ning mitme potentsiaalse asukoha olemasolust, pole seni seda projekti õnnestunud riikliku tähtsusega kultuuriobjektide nimekirja lisada. Visiooni kohaselt oleks uus kontserdimaja tänapäevane mitmekülgsete kasutusvõimalustega kultuurikeskus, millest võiks saada kultuuriturismi sihtobjekt, mida võiks võrrelda näiteks Londonis asuva Southbank Centre'iga. Peamine mureallikas on selle võimalik asukoht. Seni on esile kerkinud nii Rannamäe haljasalal paiknev Skoone bastion¹⁰⁵ kui ka Harjuorg, kuhu on visandatud mitu versiooni Heliuru kontserdimajast¹⁰⁶. Mõlemad asukohad on aga muinsuskaitse seisukohast probleemsed. Seni Tallinna linn valikut teinud ei ole ja ka valmisolekut selleks veel ei ole. Projekti visioon on seevastu detailne ning näeb ette isemajandava, külgneval ettevõtlusel (peamiselt renditulul) põhineva haldusmudeli. Uus kontserdimaja oleks vääriline kontserdi- ja tööpaik ERSO-le ja EFK-le, kuid annaks mitmekülgseid võimalusi ka muude muusika- ja kunstivormide viljelejatele ning kaasaegsele kultuuriruumile laiemalt. Kontserdimaja rajamiseks on tarvis riigi ja Tallinna linna valmisolekut ja panust, Tallinn peab ka asukoha kinnitama. Ehitusse ja arendusse on kavas kaasata erainvesteeringuid ning selle vastu on ERSO juhi sõnul ka huvi tuntud.

Unibet Arena (endine Saku Suurhall) on Eesti suurim siseareen, mis on viimase rohkem kui kahekümne aasta jooksul pakkunud Eesti kultuuri- ja meelelahutusürituste korraldajatele häid võimalusi. Paraku on see jäänud liiga väikeseks (7200 istekohta, kuni 10 000 pealtvaatajat), et mahutada kõige suuremaid rahvusvaheliste A-kategooria artistide sisekontserte, mida korraldatakse Tallinna asemel näiteks Riias, Vilniuses või Helsingis. Hoone vajab põhjalikku remonti, iseäranis lavaaugu suurendamist. Praegusesse hoonesse ei mahuks nüüdisaegne suurte ekraanidega produktioon enam ära ning vajaka jääks ka lae kandevõimest. Eskiis on olemas, kuid mõned aastad tagasi tehtud püüdlused saada riigilt tuge ei kandnud vilja. Erainvesteeringute najal remonti teha ei õnnestu, kuna otsene tasuvusaeg on väga pikk. Samas on selge (ja teiste riikide kogemuse najal tõendatav¹⁰⁷), et tänapäevane siseareen, mis võimaldab korraldada tippklassi artistide kontserte, toob linna rohkesti kultuurituriste ning linnale endale sihtkohana palju tähelepanu. Unibet Arena tegevjuhi Siim Ammoni sõnul on hea näide 2018. aastal Tallinnas toimunud Iron Maideni kontsert, mille ligikaudu 10 000-pealisest publikust moodustasid 25% väliskülalised ning Tallinn sai fännide sotsiaalmeedia kontode kaudu väga palju tähelepanu. Meie geograafilise asukoha tõttu toimuvad siin sageli suurte tuuride esimesed või viimased kontserdid, mille kommunikatsiooniväärtus on enamasti suurem kui vahepealsetel kontsertidel. Tallinna linna vaatest tasuks täpsemalt analüüsida suurkontsertide mõju Tallinnale ning hinnata, kas Unibet Arena kaasajastamise investeerimine oleks põhjendatud.

Erisuguse mahutavusega kontserdipaikade vähesus

Lisaks suurte taristuprojektide vajadusele tuli intervjuudes esile ka väiksemate kontserdisaalide ja klubiruumide vähesus, kuid ühtne pilt puudub. Oli ka neid, kelle hinnangul ei ole puudu midagi, sest alati leiab lahenduse. Küsimus olevat pigem olemasolevate kontserdipaikade tehnilises võimekuses ja valmisolekus, samuti selles, kui mõistlikult ühte või teist pinda praegu majandatakse. Üldjoontes toodi aga välja järgmised puudujäägid:

- 300–1000 küllastajat mahutavad saalid nii istuval kui ka seisvale publikule – neid on pigem vähe. Väikese kontserdi korraldamiseks on võimalik kasutada black box'i tüüpi teatrisaale, mida jagub ja mis enamasti mahutavad kuni 250 pealtvaatajat. Ent suuremate saalide valik on napp;
- 500–600 küllastajat mahutavad, seisvale publikule sobivad kontserdipaigad;
- ca 1000 kohaga vabaõhukontserdiala, kus oleks võimalik publik vajaduse korral ka katuse alla paigutada, et maandada ilmastikuoludega seotud riski;
- mõneti on tunda, et puudu on saal, mis mahutaks 1500–1600 küllastajat ehk oleks natuke suurem kui Kultuurikatel. Kuna Kultuurikatel on kontserdikorraldajale pigem kallid ning üldjuhul väga hõivatud muude üritustega, siis veidi suurem saal võimaldaks suurema piletimüügi tulemusena korralduskulud paremini tasakaalu saada;
- 3000–4000 inimest mahutav saal. Linnahalli saal täidaks seda funktsiooni üksnes

104 Punktid tuginevad ERSO ja EFK esitlusele.

105 Viilup, K. (29.04.2021). ERSO ja EFK kontserdimaja uus võimalik asukoht on Skoone bastioni alal. ERR. Veebis kultuur.err.ee/1608194719/erso-ja-efk-kontserdimaja-uus-voimalik-asukoht-on-skoone-bastioni-alal.

106 Stúdio Tallinn (2020). Heliorg, Harjuoru linnaruumi visioon. Veebis studiotallinn.ee/heliorg/.

107 Seda on täheldatud näiteks Krakówis. Allikas: intervjuu Krakóvi linnapea kultuurivaldkonna täievolilise esindajaga.

- osaliselt, kuna seal ei ole piisavalt palju mänguruumi. Pealegi ei ole just kuigi tõenäoline, et seda saali saaks lähiaastatel või üldse enam kunagi kasutada;
- vähemalt 11 000 pealtvaatajat mahutav areen (Unibet Arena mahutab 10 000 inimest), mis võimaldaks siia tuua tippklassi popartiste, kes praegu lähevad Tallinna asemel sisekontserte andma pigem Helsingisse, Riiasse, Vilniusesse või Kaunasesse;
- nüüdisaegsed ooperi- ja sümfooniaaalid.

Tuleb üle rõhutada, et üldine konsensus saalide vajaduse osas puudub ning täpsetel andmetel põhinevat ülevaadet ei ole. Siinne loetelu lähtub intervjuudes sagedamini esile toodud näidetest.

Ehkki kontserdipaikade ja muude ruumide suurust väljendatakse eelkõige publiku mahutavuse kaudu, on ka muid olulisi tegureid, millest oleneb, kas ruumis on võimalik kontserte korralda, ning kui on, siis milliseid ja millise kulukusega.

- **Kontserdipaiga õhustik** ehk *vibe*. Olenevalt skeenest ei pruugi mõni sündmus ja ruum kokku sobida ka siis, kui mahutavus on piisav.
- **Akustilised tingimused**. Koor tunneb ennast kirikus hästi, rock-muusika esitaja pigem mitte. Võimendatud heli vajab matimat või matistatavat ruumi, akustiliselt kõlavad suurkollektiivid (sümfooniaorkestrid, koorid) vajavad aga teistsuguse spetsiifikaga keskkonda. Tänapäeva akustiline ruumikujundus võib kõla kvaliteeti märkimisväärselt parandada ning uutes saalides on seda ka kuulda (nt EMTA ja MUBA uued saalid). Kui kontserdipaigaks kohaldatakse mõni kunagine tööstushoone – praktika, mida viimastel aastakümnetel on järjest enam näha, kuna see võimaldab anda vanale taristule uue kasutuse –, tehakse suuri investeeringuid akustikasse pigem harva ning olukorda püütakse parandada käepäraste ja taskukohaste lahendustega.
- **Tehniline võimekus** ehk püsiva heli- ja valgustehnika pargi olemasolu või selle sissetoomist ja paigaldamist võimaldavad tingimused, iseäranis tehnika riputamise võimalus ja lagede kandevõime piisavus, samuti vooluvõrgu töökindlus ja tööstusvoolu ühilduvus. Vabaõhukontsertide puhul on oluline seegi, kas ala on võimalik piirata, et keegi ilma piletita sisse ei saaks.
- **Ligipääsetavus** kõige laiemas tähenduses, s.t kas kontserdipaika pääseb ligi ka erivajadustega külastaja, kas kohale on võimalik tulla ühistranspordiga, kas tagatud on parkimisvõimalus ning kas ja kui hästi pääseb ligi tehnikaga.
- **Publiku ala**, näiteks garderoobide ja tualettruumide olemasolu.
- Kohviku, baari võimalus. Kas kontserdipaigas on juba olemas kohvik või baar, et kontserdikorraldaja ei peaks sellega tegelema, või on korraldajal võimalik sisse seada oma baar, kuna teatud tüüpi ürituste ja eriti väiksemate kontsertide korraldajatele on see oluline lisatuluallikas¹⁰⁸.
- **Keskkonnasõbralikkus**. Korraldajatele kehtestatavaid nõudeid karmistatakse üha kiiremini ning üha rohkem kontserdikorraldajaid, esinejaid ja ka külastajaid on hakanud teadlikult tähelepanu pöörama ürituse ökoloogilisele jalajäljele.

KONTSERDIINFO

Tallinnas toimub palju kontserte, festivale ja muid üritusi, kuid teave selle kohta, mis, millal ja kus toimub, pole ühest kohast leitav. Samal ajal Tartu ja Lõuna-Eesti kultuuriaknaga, mis praegugi toimivad, arendati kunagi välja samalaadne lahendus ka Tallinna jaoks, kuid see on läbi teinud hulga muutusi, mille tagajärjel pole Visit Tallinna lehel paiknev sündmuste kalender valdkonna tegijate sõnul just kuigi hästi toimiv lahendus. Kunagi loodud kultuuri- ja sündmuste infot esitavad portaalid (info.kultuur, kultuurikava.ee jt) jäeti unarusse, kuna tundus, et piletimüügi platvormid (iseäranis Piletilevi) on teabe edastamiseks tõhusamad. Kuid nüüdseks on ka piletimüügiks mitmeid võimalusi ning info on endiselt killustunud.

Kontserdiinfo leitavus on võtmetähtsusega nii linnaelaniku kui ka turisti jaoks. Sellele on viidatud ka arengustrateegias „Tallinn 2035“: „Nutikad lahendused aitavad maksimaalselt eksponeerida ja kogeda Tallinna rikkalikku ajaloo- ja kultuuripärandit. Turismiinfo on kättesaadav ja personaliseeritud.”¹⁰⁹ Rikkaliku kontserdielu info ühte kohta koondamine, hõlpsasti leitavaks tegemine ja läbimõeldult kommunikeerimine vajab nutikat, strateegiliselt läbi mõeldud ning koordineeritud tegevust. Muusikalinn kui koostööplatvorm võiks siin võtta eestvedaja rolli. Visit Tallinna portaal on keskkond, kuhu kogu kontserdiinfo võiks koonduda. Mingil määral on see sealt leitav ka praegu, kuid puudusi on mitmeid.

- Otsingufilter ei võimalda piirata otsingut muusikasündmustega, vaid otsib välja igasugused sündmused. Nii satuvad tahes-tahtmata otsingutulemuste hulka lisaks kontsertidele ka jõuluturg, mardilaat, Veganmess ja toidumess „Sööma!”. See on liiga lai filter ning kasutajal on kurnav kümneid tulemusi läbi vaadata, kui eesmärk on

¹⁰⁸ Vt näiteks www.live-dma.eu/wp-content/uploads/2023/05/LIVE-MUSIC-ESTONIA.pdf.

¹⁰⁹ Tallinn 2035, lk 23.

- leida midagi väga konkreetset, näiteks metal-muusika kontserte või -festivale.
- Otsingufilter ei võimalda otsingut teostada ka muusikaskeene või -žanri ega kontserdipaiga kaupa.
- Muusika kui teema või sündmuste liik pole veebilehel üldiselt leitav (nt rubriigi „Külasta” loetelus seda ei ole), kuigi muusikalinna staatus ja Tallinna linna elav kontserdielu annaks selleks hea aluse.
- Rubriigi „Loe soovitusi” loetelus olev muusikalinna alarubriik ei sisalda eriti palju ülevaatlikku infot, vaid viitab tagasi sündmuste kalendrile, mis on suunatud üksnes tulevaste sündmuste kuvamisele ega too välja sel aastal juba toimunud oluliste muusikafestivalide üldinfot, mis võiks külastajat huvitada.

Kontserdiinfo kogumine ja organiseerimine pole lihtne ülesanne, see eeldab pidevat koostööd paljude kontserdikorraldajatega. Sellise süsteemi väljatöötamine, mis tõesti ka tulemusi tooks, võtab aega ning eeldab koordineerimist. Kontserdiinfo edastamine või veebilehele ülespanek nõuab korraldajalt ajalist panust ning on põhjendatud vaid siis, kui võib eeldada, et huvilised seda infot platvormilt ka otsimas käivad. Täna pole kontserdikorraldajatele selge, kui palju Visit Tallinna portaali kontserdiinfo leidmiseks kasutatakse ning kuidas sinna sündmuste teavet üldse sisestada saab. Mida puudulikum on aga platvormil esitatud info, seda vähem on põhjust platvormi kasutada. Nõiaringist väljumiseks on tarvis analüüsida probleemkohti koos valdkonna tegijate ja Visit Tallinna meeskonnaga ning luua süsteem, mis toimiks. Küsimus ei ole üksnes asjakohase info kogumises ja selle veebilehel avaldamises, vaid vaja on ka pidevat kommunikatsiooni ja turundust, koostööd piletimüügi platvormidega infovahetuse automatiseerimiseks, otsingusõnade kaudu leitavuse optimeerimist veebiotsingu tarvis ning mitmekülgset koostööd partneritega, kes võiksid olla huvitatud kontserdiinfo oma kanalites esitamisest ja klientidele leitavaks tegemisest, näiteks lennujaamad, sadamad, praamlaevad, hotellid, restoranid ja muud asutused. Kas selleks kasutatakse trükimaterjale, digiekraane või midagi muud, pannakse paika juba täpsemas koostööplaanis.

Kultuurisündmuste info leitavuse kohta küsiti ka Tallinna rahuloluküsitluses ning paradoksaalselt oli vastanute rahulolu üldiselt väga kõrge: vastused „pigem rahul” või „väga rahul” moodustasid kokku 81%. Aruandes märgitakse, et kultuuriürituste info kättesaadavusega Tallinnas on üldiselt sagedamini rahul 65-aastased ja eakamad (vastavalt 73% ja 88%) võrrelduna 15–29-aastastega.¹¹⁰ Siinkohal tuleb aga märkida, et ankeet oli koostatud nii, et küsimused puudutasid just Tallinna enda korraldatavaid sündmusi (kinnine sündmuste loetelu). Paraku pole sarnaseid andmeid kogutud välisküllastajate hinnangu kohta. Lisaks on sedalaadi küsitluste puhul probleem ka selles, et vastajad ei oska hinnata nendeni jõudnud info osakaalu võrreldes selle infoga, mis oleks võinud nendeni jõuda.

UUS LOOMING

Nagu muusikastrateegias öeldud, ei ole Tallinna muusikaline identiteet seotud ühegi kindla muusikastiiliga. Muusikal on Tallinnas mitu nägu ning Tallinn on „algupärase muusika linn”.¹¹¹ Selleks, et saaksime meelepäraselt muusikat kontserdisaalides ja klubides või salvestatud kujul nautida, tuleb tagada head tingimused uue muusika loomiseks. Millist muusikat Tallinnas täna luuakse ning millised on võimalused, et see jõuaks ka publikuni? Uue loomingu üks eeldusi on muusikahariduse andmine, ning ehkki käesolev analüüs sellele ei keskendu, võib nentida, et mitu Tallinas tegutsevat muusikakooli ning EMTA ja MUBA loovad selleks head eeldused. EMTA (samamoodi nagu varem Georg Otsa nimeline Tallinna Muusikakool) puhul on oluline märkida ka seda, et teatud tingimustel saavad muusikud broneerida sealseid harjutus- ja prooviruume.

Seni puudub täpne ja süstemaatiline ülevaade sellest, kui palju muusikaloojaid – kaasaegse muusika heliloojatest popmuusika produtsentideni – Eestis, sealhulgas Tallinnas, elab ja töötab ning kui paljusid neist saab pidada kutselisteks.¹¹² Muusikaloojate populatsiooni kajastab tõenäoliselt kõige paremini Eesti Autorite Ühingu (aktiivne) liikmeskond, mille rohkem kui 6000 liikme seast enamik on just muusikaautorid.

Käesolev analüüs ei keskendu loometöö kunstilise kvaliteedi ja omapära küsimustele ega muusikaharidusele, olgu formaalsel või mitteformaalsel kujul. Pigem on fookuses professionaalselt tegutsevatele muusikaloojatele tarvilikud töö- ja prooviruumid, residentuuride ja koosloome toetused, pakutavad teenused ning loomingu arendamise ja levitamise seotud ettevõtlus, eelkõige muusikakirjastused, helisalvestusteenuse pakkujad ja stuudiod.

110 Turu-uuringute AS (2023). Kultuur, liikumisharrastused ja elukvaliteet Tallinlaste rahuloluküsitlus 2023, lk 31–32.

111 Tallinna muusikastrateegia 2022–2025 (2021), lk 1. Veebis docs.google.com/document/d/1nbUl3njZJZVsUYGt3jbsS9uckhNUOKS9/edit.

112 Selleks puudub ka hea kontseptuaalne alus. Loodud muusikateoste hulk ei ole iseenesest hea näitaja, arvesse peaks võtma ka teoste žanrilist eripära, hindama nende levikut ja mõju. Seda teemat võiks käsitleda mõnes tulevases muusikauuringus.

LOOME- JA PROOVIRUUMID

Üks olulisi puudusi on renditavate prooviruumide vähesus. Paljud artistid, produtsendid ja kollektiivid on leidnud endale mõne rendipinna, mida on olnud võimalik vajadustele vastavaks kohandada. Ansambliproov tekitab üsna palju heli ning seetõttu iga ruum selleks ei sobi. Siiski on püsiv vajadus ka selliste rendipindade järele, kus oleks võimalik projektipõhiselt kokku tulla ning kus oleksid sobivad tingimused, ideaalis ka tehnika ja/või suuremad instrumendid. Enamasti vajatakse prooviruumi üheks prooviks, pooleks või terveks päevaks, vahel ka mitmeks päevaks. Näiteks mõne festivali või kontserdi eel siia saabuv välisartist, kellel on kohalike muusikutega ühine kava, vajab kohta, kus harjutada, nii üksi kui ka koos ansambliga. Kui tegemist on akustilise koosseisuga, on sageli tarvis klaveriga ruumi. Seni on prooviruumidena kasutatud õppeasutuste klasse ja sealseid proovirume, kuid selle võimaluse saamiseks peab vähemalt üks ansamblikaaslane olema kooli õpilane. Samuti on haridusasutuste prooviruumid enamasti õppetööga hõivatud ega ole mõeldud majaväliste projektide teenendamiseks. Prooviruumina saab kasutada ka parasjagu tühjana seisvat suuremat stuudioruumi. Kokkuvõtteks tuleb aga öelda, et prooviruumi leidmine on keerukas ning ei pruugi õnnestuda. Sama võib öelda harjutusruumide ja loometööruumide kohta, olgu heliloomingu või helitöötusega tegelemiseks.

Esmalt on tarvis täpsemalt välja selgitada, kus üldse proove tehakse, harjutatakse ja loometööga tegeletakse. Kui ruumivajadus on kindlaks tehtud, tuleks seda silmas pidada uute hoonete rajamisel (nt sümfooniaaaliga kontserdimaja kavandamisel) või mõne linnale kuuluva kultuuripinna arendamisel. Samuti võiks muusikalinna veebilehel olla esitatud ülevaade olemasolevatest prooviruumidest ja nende renditingimustest, kusjuures pinna haldajad võiksid ise saada vastava vormi kaudu seda teavet lehele üles panna.

KOOSLOOMEPROGRAMMID JA TUGI

Erinevalt levinud stereotüübist, et helilooming sünnib autori üksinduses tehtud loominguuliste pingutuste tulemusena, leiavad tänapäeva muusikaloomes aina rohkem kasutatust mitmesugused koosloome vormid, näiteks hittide kirjutamine terve autorite ja produtsentide meeskonna koostöös¹¹³ või residentuuri raames sündinud ühislooming.

LAULUKIRJUTAJATE LAAGRID

Aina levinumad on laulukirjutajate laagrid, kus mõnepäevastel sessioonidel luuakse mitmeid uusi lugusid, millest parimad produtseeritakse ja antakse välja. Laagreid korraldavad enamasti muusikakirjastused koostöös artisti mäenedžmendi või plaadifirmaga, kes kutsuvad kokku nii kohalikke kui ka välismaised autoreid ja produtsente. Sedalaadi koosloomel on mitmeid eeliseid: lisaks uue muusika loomisele, saavad autorid juurde kogemusi ja kontakte (professionaalne võrgustumine) ning võimaluse ennast näidata. Eestis korraldas esimesed sellised laagrid Music Estonia koostöös TMW-ga 2016. aastal. Toona uudse formaadi võtsid kohalikud artistid, autorid ja ettevõtjad kiiresti omaks ning nüüd korraldatakse neid juba iseseisvalt.

Ettevõtja, enamasti muusikakirjastaja jaoks on laager kulukas ettevõtmine. Kui plaanis on kirjutada uut loominguulist väga mainekale artistile, siis võib juhtuda, et välisautorid näevad selles potentsiaali ning katavad kulusid ise. Arvestades Eesti muusikaturu väiksust ja alles arenevat keskkonda, on raske motiveerida väga kõrge profiiliga välisautoreid ja nende kirjastajaid omal kulul Eestisse tulema. Samas võib tulemuseks olla suurepärase pophitti, olgu Eesti või välisartisti repertuaaris, ning see on Eesti autorite ja produtsentide jaoks väärtuslik võimalus.

Praegu toetab laulukirjutajate laagrite korraldamist Eestis ning Eesti autorite osalemist välisriikide laagrites väga väikeses mahus Eesti Autorite Ühing. Muusikalinna raames on juba korraldatud üks laulukirjutajate laagri toetusvoor. Mahukam toetus Tallinna muusikalinna egiidi all toimivast toetusprogrammist võimaldaks Eesti muusikaettevõtjatel aktiivsemalt kaasata välisautoreid ja -artiste, kes tuleksid Tallinnasse, ning viia siinseid autoreid ja produtsente välja. Suur potentsiaal on koostöös lähinaabrite, iseäranis Helsingis ja Stockholmis tegutsevate partneritega. Soomes ja Rootsis on laulukirjutamise ja produktsiooni tase väga kõrge ning muusikakirjastamine kui ettevõtlike suund väga arenenud. Koostöö Helsingi ja Tallinna muusikaettevõtjate vahel on juba mõnevõrra levinud, kuid Stockholmi suund vajab veel tööd ning sellele võiks mõni muusikalinna raamprogramm või projekt kaasa aidata.

RESIDENTUURIPROGRAMMID

Peamiselt etendus- ja visuaalkunstiga seonduvat residentuuri formaati on viimasel ajal hakatud aktiivselt rakendada ka muusikavaldkonnas. Residentuuri all peetakse üldiselt silmas pikemat loomeperioodi selleks

113 2017. aastal tehtud analüüs näitas, et pophiti loomisel osales keskmiselt 4–5 loojat. Allikas: Savage, M. (16.05.2017). How many people does it take to write a hit song? BBC. Veebis www.bbc.com/news/entertainment-arts-39934986.

sobivas kohas, näiteks professionaalses helistuudios, keskendunud loometööd soodustavas ja linnakärast eemal asuvas paigas või mõne teise kollektiivi juures, et luua neile teos. Arvo Pärdi Keskuses on juba mõnda aega toimunud residentuuriprogramm¹¹⁴, mida kasutavad väliskülalised, kellest osa tasub oma kulud ise.

Tallinnas töötab mitu maailmatasemel kollektiivi, näiteks Tallinna Kammerorkester ja Eesti Filharmoonia Kammerkoor, samuti ERSO ja mitu kammerkoosseisu. Seega on ka Tallinnas potentsiaali korraldata residentuuriprogramme – miks mitte koostöös Arvo Pärdi Keskusega, kuhu külalised saavad alati läbi Tallinna –, mis tooksid Eestisse heliloojaid, kes saaksid võimaluse töötada koos siinsete muusikutega. Selleks, et võimaldada sama Eesti heliloojatele, tuleks koos lähiregiooni, Euroopa või muu maailma partneritega töötada välja rahvusvaheline koostööprojekt. Idee vastu on juba huvi ilmutanud Tallinna Filharmoonia ja Eesti Filharmoonia Kammerkoori juhid, kuid küsimus on idee väljaarendamises, rahvusvahelise partnerluse kujundamises, projekti väljatöötamise jõudluses ja kompetentsis. Euroopa Liidu ja teiste rahvusvaheliste projektide arendamise ja kirjutamise võimekus praegu neis organisatsioonides puudub.

EESTI NÜÜDISMUUSIKA KESKUS

Hiljuti asutatud Eesti Nüüdismuusika Keskus on organisatsioon, mille eesmärk on edendada siinset nüüdismuusikat, seada ühiseid eesmärke, koordineerida ettevõtmisi, toetada suhtlust ning korraldada töötube, residentuure, kontserte, sümposiume jms. Praegu on keskusel liikmeid seitse: MTÜ Improtest, Eesti Heliloojate Liit, MTÜ Eesti Arnold Schönbergi Ühing, YXUS Ühing MTÜ, MTÜ Ansambel U, MTÜ Eesti Elektroonilise Muusika Selts ja Tallinna Uue Muusika Ansambel MTÜ.¹¹⁵ Ühing toimetab Tallinnas Mustpeade majas, kus nende käsutuses on ca 70 kohaga võlvsaal ning projekti- ja residentuuriruum. Lõppeval hooajal (2022/23) korraldas ühing 25 publikule suunatud sündmust ning katsetas ka loomeresidentuuri programmi. Keskust eestvedaval tuumikul on arengusuundadest nägemus olemas, kuid seni on nappinud jõudlust. Keskuse rajamise toetamine on eesmärgiks seatud ka muusikastrateegia alaprogrammis 3.4 („Eesti nüüdisaegse klassikalise muusika keskuse toetamine”).

HELISALVESTUSTEENUSTE SEKTOR

Helisalvestusteenuste sektor hõlmab nii heli salvestamist (stuudios või kontserdil) kui ka järeltöötlemist (sh kokkumäng ja kõlakujundus). Helisalvestusstuudiod on spetsiifilise tehnilise ja akustilise profiiliga ruumid, mis on heliliselt isoleeritud ning varustatud vastava tehnikaga. Viimaste aastakümnete jooksul on digitaalse tehnoloogia areng toonud turule uusi ja märksa taskukohasemaid lahendusi, mis võimaldavad tegeleda üsna professionaalsel tasemel helisalvestuse ja -töötlemisega ka väljaspool täisvarustusega stuudiot. Sellest hoolimata on turul endiselt mitmeid nišše, milles stuudiotel on täita oma roll, seda nii tehnilise võimekuse, akustilise kvaliteedi kui ka professionaalse kompetentsiga seoses.

Lisaks stuudiotele toimetavad helisalvestusteenuste sektoris ka helirežissöörid, kes ise stuudiot ei oma, kuid kasutavad seda projektipõhiselt rendipinnana. Mõistagi on helisalvestusteenuste sektor tihedalt läbi põimunud kontserdihelendamise suunaga ning paljud helirežissöörid tegelevadki mõlemaga. Siiski on piisavalt ruumi ka spetsialiseerumiseks. Helisalvestusteenuseid ei kasuta mitte ainult muusikud, vaid ka filmide ja muu audiovisuaalse loomingu tootjad heli järeltöötlemiseks (see eeldab stuudiolt ka spetsiifilist võimekust). Samuti teevad stuudiod mitmesuguseid tellimustöid, näiteks loovad muusikat ja helikujundust reklaamide, filmide ja muu audiovisuaalse loomingu jaoks. Kui stuudioruume helisalvestuseks parasjagu ei kasutata, siis rendivad mõned stuudioonanikud neid proovi- ja harjutusruumideks või muusikatundide läbiviimiseks välja ning teenivad sellega lisatulu.

Tallinna helisalvestusteenuste sektorist puudub selge ülevaade. Ei ole teada, kui palju on stuudiod ning millistes tingimustes ja milliste ärimudelite alusel nad töötavad. Samuti puudub ülevaade turunõudlusest ja arengupotentsiaalidest. Olulisemad probleemid stuudiopidajate sõnul on järgmised.

- Puudulik võrgustik ja väheaktiivne kogukond. Ehkki ettevõtjad mingil määral tunnevad teineteist, on vajaka hästi organiseeritud läbikäimisest ning teadmiste ja kogemuste vahetamisest.
- Piiratud turu tingimustes on stuudiote varasemad ärimudelid surve all. Seda on halvendanud viimaste aastate kriisid, iseäranis energia hinna järsk tõus.
- Stuudiod on sageli rajatud hoonetesse, mille tulevik on ebaselge ning tõenäosus, et maja lammutatakse või ehitatakse ümber, on suur. Kuna stuudiopidajad peavad akustiliste vajaduste tõttu isegi rendipinnal tegema suuri investeeringuid, eelistatakse niisuguseid pindu, mida saaks rentida väga pikaks ajaks, näiteks 30 aastaks. Kõiki asjaolusid

114 Vt rohkem infot: www.arvopart.ee/en/residency/.

115 Vt eccm.ee/index.php/en/.

- arvesse võttes on Tallinnas stuudiotele sobivaid pindu leida äärmiselt keeruline.
- Kiiresti muutuvate turuolude tõttu on helisalvestusteenuste sektoris vaja pidevalt oskusi täiendada.

Samas on digitaalse tehnoloogia areng loonud uusi võimalusi pakkuda salvestus- ja järeltöötlusteenuseid interneti vahendusel, näiteks teatud instrumentide salvestamine etteantud põhjale, helifailide kokkumäng ning kõlakujundus. See võimalus avab ukse teenuste ekspordile. Praegu on Tallinnas toimetavad ettevõtjad ja vabakutselised killustunud, kuid intervjuudes osalenute hinnangul on ühisel teenuste ekspordi turundamisel potentsiaali. Ettevõtjate sõnul suudetakse siin pakkuda juba Põhjamaade kvaliteeti, kuid (veel) Ida-Euroopa hindadega.

Teataval määral on ekspordivõimalusi ka füüsilise salvestusteenuse pakkumisel. Ehkki stuudioteenuse pakkumisele ärilise sihtkoha turundusena on globaalselt väga tihe konkurents¹¹⁶, võib teatud spetsiifiliste vajaduste puhul olla reisikulu põhjendatud, iseäranis siis, kui hinna ja kvaliteedi suhe on konkurentsivõimeline.

TALLINNA KOOSLOOMEKESKUS

Stuudioettevõtjate hinnangul aitaks mitmed probleemid lahendada ja potentsiaali realiseerida Tallinnas sellise füüsilise keskkonna olemasolu, kuhu saaks rajada helisalvestustuudiote klastrit, lisaks proovi-, harjutus- ja helitöötamiseks vajalikud ruumid, kehtestada tingimused laulukirjutamise sessioonideks ning miks mitte avada ka muusikaettevõtete kontorid. Sel viisil välja arendatud koosloomekeskus aitaks tagada stuudiopidajatele väga pikaks ajaks rendikindluse, nii et stuudiote sisseseadmiseks vajalike investeeringute tegemine tasuks end ära. Keskus toimiks ka füüsilise koosloome kasvulavana, kus tehtaks loomingulist ja ärilist koostööd. Sedalaadi potentsiaali olemasolu on tõestanud mujal maailmas tegutsevad sarnased keskused¹¹⁷, mille toimimise mudeleid tasub analüüsida.

Tallinna koosloomekeskuse idee arendamise initsiatiiv peab tulema valdkonna seest, kuid ilma linna abita on tõenäoliselt keeruline leida sobivat krunti või hoonet ja saada see sobivatel tingimustel enda kasutusse. Ka erainvestoreid on keeruline ilma linna abita kaasata. Linn saab panustada ka idee ja toimimismudeli arendamisse. Erapartneritele, kelleks võivad olla nii kinnisvaraomanikud ja -arendajad kui ka krediitpakkujad, on tarvis keeruka, spetsiifilise ja avalikku huvi pakuva projekti arendamisel tugevat partnerit. Vaja on täpsemalt analüüsida, millises vormis era- ja avaliku sektori partnerlust (PPP) Tallinna linn huvi korral kasutada saab ning kas kõne alla tuleks ka linna investeeringud või arendajale laenugarantii andmine. Mõistagi on sellise projekti elluviimiseks tarvis poliitilist otsust ja tuge, kuid enne kui ideed tasub üldse tutvustama minna, tuleb seda põhjalikumalt arendada. Siinkohal saab muusikalinn vajalikku tuge pakkuda, näiteks tugiteenuste osutamise (tegevusmudeli ja äriplaani analüüs) või seemnetoetuse andmise kaudu.

Tallinna koosloomekeskuse rajamine võiks olla üks muusikalinnaga seotud projektide lipulaevu, mis ärataks rahvusvahelist tähelepanu, meelitaks siia professionaale ning avaks Eesti loovisikutele ja muusikaettevõtjatele uusi loomingulise ja ärilise koostöö, sealhulgas ekspordi, võimalusi. Keskuses saaks teoks teha kõik eespool kirjeldatud ideed (laulukirjutamise laagrid, residentuurid ja koolitused), ning oleks muusikaloojatele ja -ettevõtjatele kooskäimiseks ja töötamiseks inspireeriv keskkond.

MUUSIKAETTEVÕTETE KONKURENTSIVÕIME

Muusikaettevõtlus on mitmekülgne valdkond, mida võib lihtsustatult määratleda kui selliste „juriidiliste ja füüsiliste isikute tegevust, kelle peamised tegevusalad on seotud muusika loomise, esitamise, salvestamise, tootmise, levitamise, kontserdikorralduse ja loovisikute arendus- ja esindustegevuste ning muude tugiteenuste pakkumisega, nt muusikaspetsiifiline turundus- ja kommunikatsioon, õigusabi ja muu nõustamine”¹¹⁸. Muusikaettevõtluse keskmes on nelja liiki väärtused: 1) muusikateosed; 2) muusikateose esitused, nii kontserdil kui ka salvestussessioonil; 3) muusikateose salvestised ehk fonogramm, nii füüsilisel kui ka digitaalsel kujul; ning 4) artisti brändiväärtus. Iga väärtuse liigiga seondub mitmeid tuluallikaid ning erinevaid viise ja võimalusi, kuidas loovisikud, vabakutselised teenusepakkujad ja muusikaettevõtjad neid tegevus- ja ärimudeliteks kombineerivad, on palju. Nii nagu loomemajanduses üldiselt¹¹⁹, on ka muusikaettevõtluses vabakutseliste osakaal keskmisest suurem ning ettevõtted valdavalt

116 Hea näide on mõni aasta tagasi käivitatud projekt „Record in Iceland”. Veebis www.record.iceland.is/.

117 Näiteks [Arda Recorders](#) Portugalis või [Tileyard](#) Londonis.

118 Sillamaa, V. (2021). Eesti ühiskonna kulutused muusikale 2018–2020. Music Estonia. Lk 11. Veebis admin.musicestonia.eu/wp-content/uploads/2022/01/MusicEstonia_Est_Yhisk_Kulutused_Muusikale_speads_IL.pdf.

119 EY (2021). Rebuilding Europe. The cultural and creative economy before and after the COVID-19 crisis, lk 21. Veebis www.rebuilding-europe.eu/.

väikesed¹²⁰. Ehkki sellist killustatust on peetud valdkonna puuduseks¹²¹, võib tegemist olla hoopis eripäraga – lühiajalised töövormid tagavad vajaliku paindlikkuse, et väga muutliku ja riskantse turu tingimustes ellu jääda. Puuduseks on väikeste ettevõtete piiratud võimekus ja rahvusvaheline konkurentsivõime.

Tallinnas toimetavate muusikaettevõtjate peamised probleemid on kokkuvõtlikult järgmised.

1. Kohalik turg ja muusikaettevõtluse sektor on väike. Selle pinnalt on keeruline kasvatada ettevõtteid ning teenida piisavalt tulu, et investeerida osa sellest ettevõtte ja ekspordivõimekuse arendusse.
2. Napib kogenud spetsialiste ja ettevõtjaid ning valdkonna ebastabiilsuse tõttu on tööjõu liikuvus suur.
3. Puuduvad muusikavaldkonna ja samuti paljude teiste loomevaldkondade ettevõtluse spetsiifikale vastavad äriarenduse programmid.
4. Rahvusvaheliste võrgustike loomine ja arendamine ning turgudele sisenemine vajab tuge.

TÖÖJÕUD

Lihtsustatult võib tööjõu liigitada kogemuse ja kompetentsi alusel kolmeks: 1) alustavad noored professionaalid ja vabatahtlikud; 2) kogenud spetsialistid; ning 3) juhid ja ettevõtjad. Intervjuude põhjal võib järeldada, et noorte pealekasv on aasta-aastalt suurenenud. Seda on soodustanud muusikaettevõtluse õppekava MUBA-s (varasem Georg Otsa nimeline Tallinna Muusikakool), kultuurikorralduse õppekavad Viljandi kultuuriakadeemias, Tartu Ülikoolis ja EMTA-s, Music Estonia seminarid ja programmid (iseäranis INTRO), TMW pakutav konverentsiprogramm ning hästi toimiv vabatahtlike kaasamise traditsioon suurtel muusikafestivalidel (Jazzkaar, TMW jm).

Keerulisem on olukord kogenud spetsialistidega. Väike ja suhteliselt noor ning alles arenev muusikaettevõtluse sektor ei paku piisavalt suurt kogenud tööjõu baasi. Keeruline ja suure riskiga ettevõtlusala pärsib muusikaettevõtete võimalusi teiste sektoritega palgakonkurentsis võistelda, mistõttu on teatud ekspertiisi raske hoida valdkonnas piisavalt kaua, et algajast kasvaks spetsialist (nt turunduse alal). Stabiilsete karjääriteede vähesuse tõttu võivad paljud noored otsustada leida endale rakendust mõnes muus valdkonnas isegi siis, kui nad eelistaksid jääda muusikaettevõtlusesse.

Teine piirang spetsialistiks kujunemisel ja kogemuste hankimisel on praktikavõimaluste vähesus – nii Eestis, kuna enamik siinseid ettevõtteid on liiga väikesed, et praktikante kaasata, kui ka teistes riikides. Music Estonia programm INTRO pakub võimalusi esmaseks sissevaateks valdkonda, kuid sealt edasi on valikuid vähe. Rahvusvahelise töökogemusega muusikavaldkonna spetsialiste satub väljaspool paari päevaseid konverentsikülastusi Eestisse väga harva. Optimaalseim oleks luua siinsetele noortele professionaalidele võimalusi veeta aega välisettevõtetes, toimuigu see täismahus praktika, töövarjutuse või lihtsalt külustusena. Sedalaadi töörände toetamise programme võiks kavandada ka rahvusvaheliste koostööprogrammide vormis.

ETTEVÕTLUSE ARENDUS

Olemasolevad ettevõtluse arenduse programmid (peamiselt EAS) on loome- ja iseäranis muusikavaldkonna ettevõtetele sobimatud, kuna eeldatakse käibe- ja tööjõulävendeid, mis pole muusikaettevõtete sihtrühma silmas pidades realistlikud. Tarvis on spetsiifilisemaid programme, mis arvestaksid sektori eripärasid. Kuna muusikaettevõtteid, keda programmi korruga kaasata, on vähe, võiks ka siin olla optimaalne lahendus leida võimalusi rahvusvaheliseks koostööks.

Ettevõtluse arenduse programmi olulisimate komponentide seas toodi intervjuudes välja järgmised:

- tugi äri- ja ekspordistrateegia arendamisel, kaasates rahvusvahelise kogemusega muusikaettevõtjaid ja -spetsialiste, kellel on sektori arengust ja laiematest suundumustest hea ülevaade;
- tugi (sh rahaline), et kaasata ettevõttesse kas või lühiajaliselt ekspertiisi ja lisatööjõudu;
- rahaline toetus, et võimendada vajalikke projektipõhiseid investeeringuid;
- tugi rahvusvahelise võrgustiku arendamisel (kontaktide loomine, kontaktreiside korraldamine);
- kogukond sarnaste ambitsioonide ja eesmärkidega ettevõtjatest, kellega kogemusi jagada.

¹²⁰ Eestis on esindatud ka kolme maailma suurima muusikaettevõtte ehk *major*'i esindused: Universal Music Baltics, Warner Music Baltics ja Sony Music Entertainment.

¹²¹ Eesti Konjunktuuriinstituut (2022). Eesti loomemajanduse olukorra uuring ja kaardistus, lk 66.

VÕRGUSTIKUD

Tallinn Music Weeki näol on tegemist ühe Euroopa tuntuima esitlusfestivali ja konverentsiga, mis loob kord aastas olulise platvormi rahvusvahelises muusikaettevõtluse võrgustikus kohtumiseks. Kuid ühest sünnimusest aastas on vähe, et luua pikaajalisi ärikontakte. Kasu oleks [rahvusvaheliste ärikontaktide külalisprogrammist](#), et muusikaettevõtjad saaksid kutsuda neile sobival ajal ja sobiva sündmuse raames nii potentsiaalseid kui ka reaalseid koostööpartnereid Tallinnasse.

Teise mõõtmena tuleks arendada koostöös teiste lähipiirkonnas asuvate suurte linnadega (Helsingi, Stockholm, Riia, Vilnius) välja [tuuriteekonnad](#), mis hõlmaksid nii festivale kui ka kontserdipaiku. Pikemas plaanis toimiks sedalaadi koostöö iseseisvalt, kuid tuge oleks tarvis just esmase võrgustiku ja koostööloogika väljaarendamisel ja käivitamisel, sest muusikaettevõtetel ei ole selleks vajalikku lisainvesteeringute võimekust ja jõudlust. Ka siin oleks kasu linnadevahelise koostööraamistiku loomisest.

Kolmanda mõõtmena tuleks kaaluda Tallinna muusikaettevõtluse võrgustike delegatsioonide saatmist lähipiirkonnas asuvatesse strateegiliselt olulistesse linnadesse. Fookusesse võib võtta Tallinna jaoks ka muude teemadega seoses olulised partnerid, näiteks Läänemere ümbruse. Samuti võiks koostöös teiste UNESCO muusikalinnadega korraldada vastastikuseid muusikaettevõtjate delegatsioonide külastusi. Linnade valikul on oluline jääda pragmaatiliseks, sest mitte kõigis UNESCO muusikalinnades pole Tallinnaga võrreldavat muusikaettevõtluse potentsiaali. Huvi võiksid aga pakkuda Glasgow ja Liverpool ning teatud teemade ja skeenede puhul Mannheim, Katowice, Brno ja Gent.

RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

Kõigi eelnevate teemade potentsiaali realiseerimiseks on tarvis luua rahvusvahelised partnerlussuhted ja koostööprojektid. Rahastust võib taotleda programmist „Loov Euroopa”, teatud juhtudel ka näiteks Interreg Central Balticu programmist. Analüüs oleneb konkreetsest ideest. Rahvusvaheliste partnerlussuhete kujundamine ja projektide väljatöötamine on mahukas töö ja nõuab spetsiifilist kompetentsi ja kogemust. Mõistlik on kaasata ideede genereerimisse ja arendamisse valdkonna ettevõtjaid ja organisatsioone. Initsiatiivi soodustamiseks võiks kaaluda ideedele seemnerahastuse andmist ja tugiprogrammi loomist, mis hõlmaks Tallinna linna pakutavat nõustamist spetsialistide poolt, tuge kontaktide loomisest ning toetust projektieksperti palkamiseks.

MUUSIKATEHNOLOOGIA

Eesti iduettevõtluse ökosüsteemi hinnatakse üheks maailma parimaks.¹²² Samuti oleme harjunud oma rikkalikku muusikaelu pidama rahvusvaheliselt huvipakkuvaks, näiteks Tallinn Music Week on rahvusvahelises muusikaettevõtluse kogukonnas kõrgelt hinnatud professionaalne platvorm, mis toob igal aastal Eestisse delegaate, diskussioone ja tähelepanu. Ometi pole Eestis tugevat alust muusikatehnoloogia iduettevõtlusel. Ehkki üldised eeldused on soodsad – Eesti digiriigi kuvand, digitehnoloogia arendamise pädevus ja kogemus ning aktiivne investorite kogukond –, on muusikavaldkond keeruline sektor, mille probleeme digitehnoloogiliste vahenditega lahendada. Samas on ekspertide hinnangul Euroopas ja mujalgi maailmas ruumi muusikatehnoloogia inkubaatoritele ja kiirenditele, kuna neid on lihtsalt nii vähe: Music Tech Stars LA (Ameerika Ühendriikides), Wallifornia (Belgias), Music WorX (Hamburgis) ning Abbey Road Red (Londonis).

Eesti muusikatehnoloogia sektoris toimetavad praegu kõige nähtavamalt voogedastusplatvormi rajav [Fairmus](#), muusikaettevõtlusele spetsialiseerunud tehisarule tuginev lepingute analüüsi lahendus [Redline AI](#) ja diginootide haldamise platvorm [ScoreMusic](#). Viimaste aastate edulugude hulka võib lugeda ka fännide andmehalduse platvormi [FanSifteri](#) ning muusikahariduse tehnoloogia [MatchMySound](#), mõlemad on loodud Eestis.

VISIOON

Eestil ja spetsiifilisemalt Tallinnal on olemas kõik üldised eeldused, et olla üks üleeuroopalise või isegi ülemaailmse haardega muusikatehnoloogia kasvulava ja keskus. Mõistagi ei hõlmaks see mitte ainult Eesti iduettevõtteid, vaid eeldaks sisulist, strateegilist, administratiivset ja finantsilist võimekust

122 Kallaste, K. (06.10.2021). Report: Estonia ranked among world's top startup ecosystems. ERR. Veebis: news.err.ee/1608360882/report-estonia-ranked-among-world-s-top-startup-ecosystems.

olla tõmbekeskuseks ka mujalt pärit muusikatehnoloogia ettevõtetele. Tallinna muusikakiirendi või -inkubaator paneks linna uutmoodi globaalsele kaardile, suurendaks linna tuntust võimaliku sihtkohana ettevõtjate ja andekate loojate seas ning sobituks laiemal kuvandiga Eestist kui digitehnoloogia keskusest. Samuti looks see lisavõimalusi siinsetele ettevõtjatele ja töötajatele, tooks siia rahvusvahelist kompetentsi, millest meie tegijatel on võimalik õppida, ning motiveeriks noori tegelema (idu)ettevõtlusega. See kõik on Eesti senise eduloo näitel juba mitmeid kordi läbi tehtud.

KITSASKOHAD

Muusikatehnoloogia iduettevõtluse kasvulava eeldab kolme strateegilist ressursi.

1. **Väga hea arusaam muusikavaldkonna probleemidest**, mida on võimalik ja mõistlik püüda lahendada kasvuvõimelise tehnoloogiaettevõtluse kaudu. Varasemad kogemused nii Eestist kui ka mujalt on näidanud, et see võib osutuda komistuskiviks. Muusikaettevõtlus on keerukas valdkond, mida ühelt poolt kujundab komplitseeritud autoriõiguse ruum ning teisalt mitmeharuline ja dünaamiliselt arenev väärtusahel. Lisaks tehnoloogilistele lahendustele kujundavad muusikavaldkonda ka õiguslikud, administratiivsed ja sotsiaalkultuurilised tegurid. Valdkonna sügavuti tundmine on hädavajalik, et tunda ära ja analüüsida just neid probleeme, mida ettevõttega lahendada asutakse. Keerukate probleemide hoomatavaks tegemine investoritele on samuti selle väljakutse puhul üks oluline tahk.
2. **Rahvusvaheliste ekspertteadmiste ja -kogemuste kättesaadavus**. Iga inkubaatori ja kiirendi üks aluskomponente on mentorlus ning selle kaudu avanev ligipääs ekspertteadmistele ja -kogemustele, mida ettevõtte ise alguses tööjõuna kaasata ei suuda. Muusikaettevõtluse ökosüsteem on niivõrd spetsiifiline, et mentorid peavad olema konkreetse valdkonna kogemusega, kuid neid on Eestis vähe. Samas on meil head eeldused kaasata mentoreid juba edu saavutanud ettevõtjate ja professionaalsete platvormide (nt TMW) kaudu.
3. **Investeeringud**. Inkubatsiooniprotsess ei eelda väga suuri kulutusi, seevastu kiirendi üks alussambaid on just nimelt investeeringute kaasamine. Kiirendi eesmärk ja ülesanne on neid võimalusi luua ning osalevad ettevõtjad adekvaatselt ette valmistada.

KOHALIKUST KOGUKONNAST RAHVUSVAHELISE KESKUSENI

Alustada tuleb kohaliku muusikatehnoloogia kogukonna ühte koondamisest ja võimestamisest. Seni on iduettevõtjad toimetanud üsna üksikult, kuna neid on vähe. Meeskonnakaaslaste leidmine on keeruline, samuti on keeruline selgitada võimalikele investoritele valdkonda ning selle probleeme ja võimalusi. Vaja oleks **regulaarset üritust**, mis tooks muusikatehnoloogiast huvitatud ettevõtjad ja spetsialistid ning muud huvilised kokku. See aitaks luua pinnase, millele ajapikku kõik muu saaks hakata tuginema. Sel üritusel võiksid üles astuda näiteks külalisesinejad, kes tutvustavad oma ettevõtete ja ideid või mõnda olulist muusikavaldkonna probleemi, millele võiks digitehnoloogia kaudu püüda lahendusi leida. Teemasid on mitmeid, kuna muusikavaldkonda on tehnoloogia areng alati oluliselt mõjutanud, nii ka hetkel lahtirulluv tehisaru revolutsioon.

Paralleelselt kogukonna tugevdamisega oleks soovitatav teha muusikavaldkonna **arenguvajaduste ja potentsiaali analüüs**, lähtudes just (digi)tehnoloogia arengust ja selle pakutavatest võimalustest. See peaks hõlmama kogenud muusikaettevõtjatega peamiste probleemide detailset analüüsimist, neid probleeme võimendavate või lahendavate tehnoloogia arengusuundade kaardistamist ning võimalike arengustsenaariumite loomist, et selgitada välja, millised on kõige potentsiaalimad tegevussuunad. Analüüs võiks luua ka informatiivse taustsüsteemi, mille najal oleks alustavatel ja edasijõudnud ettevõtjatel lihtsam investoritele ja teistele partneritele turu ja sektori võimalusi ja kasvupotentsiaali selgitada.

Piisavalt tihedalt suhtlevas kogukonnas, kus on tekkinud sügav arusaam arengupotentsiaalidest ja lahendamist vajavatest probleemidest, on võimalik algselt ideearendusele suunatud ettevõtmisi, näiteks **ideehäkke**, mille käigus luuakse esialgu vaid kontseptuaalseid lahendusi ja nii-öelda papist prototüüpe, **häkatone**, mis on keskendunud konkreetsete probleemide lahendamisele lühikese aja jooksul, ning **innovatsiooniresidentuure**, mille ajaraam on pikem. Muusikateema võiks mõne erisündmuse raames kaasata ka mõnda juba olemasolevasse formaati, näiteks STARTERTallinn.

Ideearendus, mis viib iduettevõtte alustamiseni, vajab **inkubatsiooni**. Otstarbekas oleks käivitada muusikatehnoloogia ettevõtetele keskenduv inkubatsiooniprogramm. Seda on võimalik teha ka projektipõhiselt koostöös rahvusvaheliste partneritega, juhul kui õnnestub saada rahastus mõnest regionaalsest või Euroopa Liidu toetusprogrammist.

Paralleelselt eelnevate sammude ja inkubatsiooniga on soovitatav arendada välja **rahvusvahelise ambitsiooniga Tallinna muusikakiirendi**. Selle idee väljaarendamine ja teostamine vajab selget ja julget visiooni ning tugevat eestvedajat, kes suudaks algatusse kaasata nii kohalikke kui ka rahvusvahelisi muusikaettevõtjaid, investoreid ja teisi koostööpartnereid ning teha koostööplaane ja kirjutada projektitaotlusi esialgse rahastuse kaasamiseks. Väga asjakohane algatus on EIT Culture & Creativity ehk Euroopa Innovatsiooni ja Tehnoloogiainstituudi kultuuri ja loomemajanduse sektorite teadmus- ja innovatsioonikeskuse programm, mille raames on järgmise 14 aasta jooksul kavas suunata valdkonna mitmekülgsesse arendamisse ca 300 miljonit eurot.¹²³

MUUSIKALINN KUI KOOSTÖÖPLATVORM

Muusikalinna veebilehel on öeldud: „UNESCO muusikalinna tiitel pole festivaliprogramm, vaid koostööplatvorm.” Sellist määratlust võib ühelt poolt tõlgendada pikemaajalise ja laiapõhjalise ambitsioonina valdkonda arendada ning teiselt poolt viitena kaasavale ja koosloomelisele poliitikakujundamisele. Viimane haakub hästi arengustrateegia „Tallinn 2035” aluspõhimõttega, mille kohaselt „[I]nn lähtub oma tegevuses linnaelanike ootustest ja vajadustest ning linna arengu ambitsioonist, mis on ühiskondliku kokkuleppena kirja pandud linna arengustrateegias”¹²⁴, ning Eesti riiklikus arengustrateegias „Eesti 2035” kehtestatud avatud valitsemise põhimõttega, mille üks osa on just kaasav ja koosloomeline poliitikakujundamine¹²⁵.

KOOSLOOMELINE POLIITIKAKUJUNDAMINE

Koosloomeline poliitikakujundamine (ingl *co-creative policy making*) on viimastel aastakümnetel esile kerkinud lähenemine valitsemisele ja avaliku poliitika kujundamisele, mis pakub tänapäevast alternatiivi traditsioonilisele hierarhilisele bürokraatiale või äärmuslikule turuprotsesside jälgendamisele riigivalitsemises. Inimühiskondade üleilmne põimumine ning kliimakriisi, üleilmastumise ja geopoliitiliste konfliktide negatiivsete mõjude haldamine ei nõua mitte enam riiklikke ega regionaalseid, vaid üleilmseid lahendusi. Niivõrd keerukate, isegi nurjatute, probleemidega toimetulekuks pole ühelgi huvi-, ekspert- ega inimgrupil üksi piisavalt teadmisi, ressursse ega võimekust.¹²⁶ Kaasaegne valitsemine peaks seega olema interaktiivne protsess, mille kaudu ühiskonda ja majandust juhitakse ühiselt määratud eesmärkide suunas.¹²⁷ Avatud valitsemine ja koosloomeline poliitikakujundamine lähtub eeldusest, et avaliku ja erasektori toimimist ei peaks nägema pelgalt paralleelsena ja teineteisest (näiliselt) lahutatuna, vaid hoopis omavahel tihedalt läbipõimununa.¹²⁸ Poliitikakujundamisse on mõistlik kaasata kõigi huvirühmade esindajad, keda konkreetne teema ja lahendus puudutavad, ning kasutada maksimaalselt ära erinevate teadmiste, kogemuste ja vaatenurkade koondamisel sündiva sünergia potentsiaali.¹²⁹

Kodanike ja huvigruppide kaasamine poliitikakujundamisse pole lihtne, vaid hõlmab mitmeid riske ja probleeme, näiteks vastutuse hägustumine ning erinevate huvide vahelise ebavõrdsuse võimendumine.¹³⁰ See, kas ja kui hästi kaasamine ja koosloome toimima hakkavad, sõltub olulisel määral viisist, kuidas poliitikakujundajad kaasamist korraldavad. Valdkonna huvigruppide ja esindajatega sisuka ja usaldusliku dialoogi jaoks ruumi loomine, probleemide teadmispõhine käsitlemine ning ühiselt seatud eesmärkide täitmisele pikema aja vältel pühendumine on keerukad ja kulukad protsessid, milleks poliitikutel ja ametnikel võib puududa nii kogemus, administratiivne võimekus kui ka sügavam huvi ja valmisolek. Samas on ilmne, et nii riigi kui ka linna arengustrateegias seatud eesmärkideni jõudmiseks ning isegi muusikalinna tegevuskavas sõnastatud püüdluste realiseerimiseks ei piisa traditsioonilisest reguleerimisest ega projektide toetusmeetmetest, ehkki ka neid on endiselt tarvis.

Eelneva valguses on muusikalinna määratlemine koostööplatvormina vägagi tervitatav, aga samas ka kaalukas väljakutse. See loob väärtusaluse ja ambitsiooni, et muusikalinna meeskond võtab erinevate teemade arendamisel ja juhtimisel märksa aktiivsema rolli kui lihtsalt tegevus- ja projektitoetuste jagaja. Lisaks on tarvis valdkonnaga ühiselt kujundada pikaajaline visioon, arendada pidevalt edasi strateegilist plaani, vedada algatusi, kujundada väärtushoiakuid nii linna asutustes, koostööpartnerite seas kui ka ühiskonnas laiemalt ning teha seda kõike läbipaistvalt, kaasavalt ja teadmispõhiselt.

123 Vt lähemalt: [eit.europa.eu/news-events/news/multi-million-euro-partnership-culture-and-creativity-launched-eit-culture](https://eit-culture-creativity.eu/) ja <https://eit-culture-creativity.eu/>.

124 Tallinn 2035, lk 11.

125 Riigikantselei. Koosloomearants. Veebis riigikantselei.ee/valitsuse-too-planeerimine-ja-korraldamine/koosloomearants.

126 Kooiman, J. (ed., 1993). *Modern Governance*. London: Sage. Tsiteeritud: Ansell, C., Torfing, J. (2022). Chapter 1: Introduction to the Handbook on Theories of Governance. *Handbook on Theories of Governance*, lk 4. ElgarOnline.

127 Ansell, C., Torfing, J. (2022). Chapter 1: Introduction to the Handbook on Theories of Governance. *Handbook on Theories of Governance*, lk 4. ElgarOnline.

128 Ansell, C., Torfing, J. (2021). *Public Governance as Co-creation: A Strategy for Revitalizing the Public Sector and Rejuvenating Democracy*, lk 3.

129 *Ibid.*

130 Vt nt Steen, T., Brandsen, T., Verschuere, B. (2018). *The Dark Side of Co-Creation and Co-Production. Co-Creation and Co-Production*. Routledge.

VISIOON JA SEOS RIIKLIKU KULTUURIPOLIITIKAGA

Nagu esimeses osas öeldud, on riigi ja Tallinna linna strateegilisel, sealhulgas kultuuri- ja muusikapoliitilisel pildil palju ühist, kuid seni näib puudu olevat läbimõeldud ja formaalselt koordineeritud koostööst. Tallinn on koduks mitmele riikliku tähtsusega muusikaasutusele, näiteks ERSO-le, EFK-le, Rahvusoper Estoniale ja Eesti Kontserdile. Umbes kolmandik muusikaürituste publikust elab Tallinnas või selle lähiümbruses, Tallinna kontserdielu maht on märkimisväärselt suurem kui kustahes mujal Eestis ning oluline osa Eesti muusikaettevõtetest baseerub ja paljuski ka toimetab Tallinnas. Riigi ja Tallinna muusikapoliitilise huvi kattumine peaks olema ilmne ning seega tuleks poliitikakujundamisel koordineerimist ja isegi koostööd pigem eeldada.

Käesolevas analüüsis ei ole süvitsi võrreldud Eesti riigi ja Tallinna linna ning teiste riikide ja nende kohaliku tasandi vahelist kultuuripoliitika korraldust. Siiski võib strateegiliste arengudokumentide sisu ja intervjuudes öeldu põhjal välja tuua mõningad aspektid, mida edasi arendada, kasutades näiteks muusikalinna koostööplatvormina.

1. **Kattuvate eesmärkide ja poliitikainstrumentide võrdlev analüüs.** Mida sellist tehakse juba praegu, millel on ilmselge mõju mõlema poole eesmärkide saavutamisele? Seejuures tuleks tuvastada ka võimalikud huvide lahknevused. Siia alla kuulub toetusmeetmete ja projektide analüüs: kui palju, keda, milleks ning milliste tulemustega toetavad nii riik kui ka linn? Eeldades, et andmed toetuste kohta on olemas ja avalikud, on tegemist hõlpsasti täidetava ülesandega.
2. **Muusikaelu, iseäranis kontserdielu kaardistamise metodoloogiline ühtlustamine.** On loogiline, et ühiste eesmärkide, võimaliku koosmõju ja sünergia otsimine eeldab, et realselt toimuvat mõtestatakse ja mõõdetakse ühtmoodi või vähemasti haakuvate lähenemiste kaudu. See laieneb ka igasuguse andmekorje ja analüüsi ülesannete jagamisele. Metodoloogilist juhtrolli võiks eeldada riigilt, kel lasub kohustus rakendada ühtset lähenemist muusika- ja kultuurielu mõtestamisel üle kogu Eesti. Eraldi uuringut väärrib see, mil määral saab Tallinna linna kontserdielust ja muudest muusikalistest hüvedest osa lähivalla elanik ning kas siin on linna ja riigi panus ja rollid tasakaalus.
3. Käesoleva analüüsi fookusest tulenevalt oleks iseäranis tervitatav, kui Eesti riik ja Tallinna linn ühtlustaksid valdkonnaspetsiifilist lähenemist **loomemajanduse poliitikale ja ettevõtluse arendamisele**. Muusikavaldkonnas võiks rollid jaotada nii, et arenenumate muusikaettevõtete üldine arengutugi võiks olla lahendatud riikliku tasandi meetmetega, seevastu kõik, mis on kohapõhine ja toimub publiku või teenuste tarbija lähedal (kontserdipaigad ja -korraldajad, festivalid, helisalvestusstuudiod ja muusikahariduse pakkumine), võiks olla linna suuremas huviautoriidis.
4. **Ühiste huvide keskmes olevate suurprojektide süsteemne ja organiseeritud edendamine.** See puudutab nii Rahvusoper Estonia juurdeehitust, mille tarbeks on moodustatud komisjon, kui ka kontserdimaja projekti, aga miks mitte ka Unibet Arena arenguplaane ning Tallinna muusikatehnoloogia kiirendi ja koosloome keskuse rajamist. Koostöö on iseäranis oluline nende algatuste puhul, mille edendamiseks tuleks kaasata Euroopa Liidu projektide vahendeid.
5. **Koordineeritud eksport ja rahvusvahelistumine.** On loogiline, et riigi huvi on toetada kõigi Eesti loovisikute ja ettevõtjate rahvusvahelistumist. Linna vaates on aga rõhk kohapõhisel skeene, klasteri või kogukonna arendamisel, et nende rahvusvaheline tegevus tooks Tallinnasse eksporditulu ja tähelepanu, suurendaks linna nähtavust ning arendaks linna kui sihtkohta teatud professionaalse sihtrühma vaates. Seega näib orgaaniline rollijaotus olevat selline, et riik keskendub tugisüsteemile, mis aitab kõigil siinsetel toimijatel rahvusvahelisele tasandile pürgida, ning linn paneb rõhu sellele, et just Tallinnasse tuleks peale ajakirjanike ka teiste valdkondade professionaale. Väljapoole suunatud rahvusvahelistumise tegevused on linna tasandil põhjendatud siis, kui tegemist on teiste linnadega tehtavate koostööprojektidega.

STRATEEGILINE PLANEERIMINE JA JUHTIMINE

Muusikalinna tegevuskava on loodud valdkonna esindajaid kaasates ning see annab seatud eesmärkidele, teemaprogrammidele ja tegevustele tugevama legitiimsuse. Samas on paljudele valdkonna tegijatele üllatuseks, et muusikastrateegia puhul ei ole tegemist Tallinna linna ametliku arengudokumendiga, vaid pigem strateegia nimetust kandva projektikirjeldusega. Ühelt poolt väärrib tunnustust, et Tallinna volikogu kinnitas muusikalinna eelarve 2025. aastani. Teiselt poolt, iseäranis tõdedes, kui palju on pikemaajaliste eesmärkide saavutamiseks tarvis teha laiapõhjalist koostööd valdkonna, linna asutuste, riigi ja ka teiste sidusrühmadega, oleks põhjendatud töötada järgmiseks perioodiks välja ametliku arengudokumendi kriteeriumitele vastav muusikastrateegia. Sidudes ennast muusikastrateegia eesmärkidega tugevamalt ja laiapõhjalisemalt, annab linn selge signaali nii valdkonnale kui ka teistele partneritele, et on sellele ettevõtmisele pikaajaliselt pühendunud. Ühtlasi suunab linna arengudokumentide koostamise nõudlikum ja struktureeritum protsess ka valdkonda rohkem pingutama, et eesmärgid ning nende poole liikumise

meetodid klaariks mõelda ja ühisosa paremini esile tuua. Järgmine muusikastrateegia versioon võiks liikuda edasi praegusest paiguti eklektilisest tegevuste loetelust, kus üksteise kõrval on konkreetsed projektid, avatud teemapealkirjad ning muusikalinna praeguse eelarve võimalustest väljuvad suurprojektid.

Lisaks planeerimisele on oluline küsimus, kuidas ja kelle osalusel ja juhtimisel eesmärgid ellu viiakse ning kellel sellest ülevaade on. Koostööplatvormile kohaselt võiks tulevikus muusikalinna strateegiline juhtimine muutuda ka valdkonna toimijate jaoks selgemaks. Praegusel kujul ei täienda tegevusplaani konkreetsed tulemusmõõdikud ega ülevaade, mida millal tehti või kavatsetakse teha. Strateegia juurde lisatud eelarvet ei ole just kerge seostada (vähemasti asutusevälisel huvilisel) selle sisuteemadega ning kodulehel olevad dokumendid on taotlemise ajast uuendamata ja seega puudub ülevaade plaanide elluviimisest. Samuti pole valdkonna toimijatele selge muusikalinna nõukogu roll, volituste ulatus ning see, kuidas ja milleks sinna esindajaid valitakse.

Suuremat selgust ja läbipaistvust ei pea eeldama pelgalt seetõttu, et tegemist on avalike vahendite kasutamisega. Vähemalt sama oluline põhjus peitub muusikalinna kui tõelise koostööplatvormi tõsiseltvõetavuses ka valdkonna toimijate jaoks. Kui seatakse ühised eesmärgid, tõsimeeli eeldatakse kõigi panust ning seatud sihtidele pühendumist, on selge ja ajakohane ülevaade tegevuste planeerimisest, juhtimisest ja elluviimisest oluline eeldus pikaajalise koostöösuhte kujunemisele.

VÄÄRTUSTE JA HOIAKUTE KUJUNDAMINE, TEADLIKKUS

Muusikalinna ühe olulise rollina nähakse pikaajalist tööd eri osapoolte kaasamisel ja üleüldisel väärtuste kujundamisel. Üksikul kontserdikorraldajal on keeruline kujundada linnaametnike või üldsuse meelsust selles osas, mis puudutab üleüldisemalt muusika väärtust Tallinna kultuurielus. Muusika rolli mitte ainult kultuurielus, vaid ka majanduses ja teistes ühiskondliku elu valdkondades tuleb selgitada pika aja vältel ja hästi läbi mõeldud narratiivi toel. Selle kujundamist ja kommunikeerimist on tarvis teha koordineeritult ja keskselt. Tallinna muusikalinna platvorm võiks olla see, mille kaudu suudetakse aja jooksul ühiste jõududega teha rikkaliku ja aktiivse muusikaelu tähendus, väärtus ja võimalused iga linnaelaniku (ja -ametniku) jaoks mõistetavaks. Seda tööd peab toetama ühelt poolt strateegiliselt läbimõeldud kommunikatsioon ning teiselt poolt organiseeritud teadmiste baas, mis sisaldaks teavet näiteks muusikamajanduse mahu, kontsertide küllastajate hulga ja trendide kohta või mõju kohta, mida muusika avaldab vaimsele tervisele. Kõike ei pea tegema ega saagi teha Tallinna muusikalinna raames, kuid kõik olemasolev on võimalik lõimida ja ühise eesmärgi nimel tööle panna. Eraldi sihtrühm, kellega on samuti tarvis pikemat aega viljakalt läbi käia, on erakinnisvara omanikud ja arendajad. Nende huvi ja valikud võivad anda muusikaelule uusi võimalusi, isegi kui need on ajutised.

MUUSIKALINN KUI BRÄND

Tallinna muusikalinn vajab brändistrateegiat. Muusika – ja muusikalinn – väärib suuremat nähtavust ka üldisemas Tallinna turundus- ja kommunikatsioonitegevuses. Kontserdielu on juba praegu potentsiaalne kultuurituristi sihtmärk ning seda on võimalik arendada ja võimendada, iseäranis siis, kui Tallinnas on kultuurilise ja arhitektuurilise maamärgina toimiv nüüdisaegne kontserdimaja, rahvusvahelise ja kohaliku ooperikunsti tippaset esitlev ooperimaja, superstaaride produktsioonivõimaluste täit hiilgust pakkuvate kontsertide korraldamist võimaldav siseareen või mõni muu uudistaristu. Samuti võib Tallinna esitleda siinse regiooni uue muusikalooome ja/või muusikatehnoloogia keskusena.

Eelnevates peatükkides käsitletud kontserdielu kaardistamine, info kogumine ja selle kättesaadavaks tegemine ning muud teemad on oluliseks sisendiks kogu muusikalinna brändile. Kas tulemuseks on muusika kui teema ja valdkonna suurem nähtavus Visit Tallinna veebilehel või oluliselt täiendatud muusikalinna enda veebileht, vajab spetsialistide analüüsi.

MEESKONNA VÕIMEKUS

Koostööplatvorm koos kõigi eespool visandatud vajaduste ja võimalustega eeldab tugevat meeskonda, mis hõlmaks erinevaid kompetentse ja tuleks toime mahukate ülesannetega. Algses plaanis, mis on ka praegu muusikalinna veebilehel üleval¹³¹, nähti ette 3-liikmelise meeskonna moodustamine. Praegu on muusikalinna projekti juhtimine üks kultuuriosakonna juhataja ülesandeid, kes peab ametist tulenevalt jagama oma aega ja tähelepanu kõigile teistele kultuurivaldkondadele.

131 Tallinna muusikastrateegia 2022–2025. UNESCO muusikalinna kandidatuuri jaoks. (2021). Veebis <https://docs.google.com/document/d/1nbUI3njZJZVsUYGt3jbsS9uckhNUOKS9/edit>.

Ühelt poolt on küsimus puhtalt jõudluses: muusikalinna eestvedamisega kaasneva töö maht ületab eeldatavasti mitme, kuid päris kindlasti ühe inimese täiskohale vastava töökoormuse mahu. Samas on praegu kultuuriosakonna juhataja sõnul muusikalinnaga seotud ettevõtmiste vedamisse kaasatud kogu KSA kultuuriosakond. Sellist asjade korraldust hindab ta oluliselt efektiivsemaks kui seda, et sellega tegeleks ainult üks inimene. Nii on kõik teemadega paremini kursis ja kontaktide hulk on oluliselt suurem. Juhi tasandil vedamine tähendab ka seda, et võimalus midagi ära teha on suurem.

Teiselt poolt on küsimus rollis ja profiilis. Muusikalinna eestvedajana soovitakse näha inimest, kes oleks muusikavaldkonna eestkõneleja Tallinna linna organisatsiooni sees, suhtluses teiste asutuste ja ametnikega, aga ka poliitilise tasandiga. Samuti peaks ta olema Tallinna linna muusikapoliitika esindaja suhtluses strateegiliste partneritega Eestis ja mujal, nii riigiasutustes, eraettevõtetes kui ka üldsuse ees. Lisaks tavapärasele ametnikutööle peaks muusikalinna eestvedaja aktiivselt osalema Tallinna muusikaüritustel ning suhtlema valdkonna tegijatega ja rahvusvahelistel konverentsidel võimalike koostööpartneritega. Kõige selle valguses on vähemasti tulevikusihtide seadmisel põhjust lähtuda algses plaanis seatud visioonist leida muusikalinna eestvedajaks pühendunud inimene, kellel oleks oma väike meeskond. Üksnes nii on võimalik suhtuda tõsiselt ambitsiooni kujundada Tallinna muusikalinnast midagi enam kui pelk projekt – tõeline koostööplatvorm.

LISA 1.

ANALÜÜSI FOKUSESSE VALITUD ALAPROGRAMMID

- 2.3 Vabaõhukontserdipaikade loomine
- 2.6 Uute kontserdipaikade avastamine
- 3.3 Uute artistide tegevuskava algatamine
- 3.4 Eesti nüüdisaegse klassikalise muusika keskuse toetamine
- 3.6 Tallinna muusikainfrastruktuuri arendamise toetamine
- 4.1 Muusikasektori uurimisprogrammi algatamine
- 4.2 Muusikasektori töötajate rahvusvahelise vahetusprogrammi käivitamine
- 4.3 Võimekuse parandamise programmi „Muusika tulevik“ käivitamine
- 4.4 Uue rändetoetuste rahastamise programmi loomine
- 4.5 Muusikatööstuse häkatonide ja ühisloomeürituste korraldamine
- 4.7 Algatuse MUSICAL/DIGITAL käivitamine
- 5.2 UNESCO loovlinnade võrgustikus ja muusikalinna võrguüritustel ja koosolekutel osalemine
- 5.3 Kahe- ja mitmepoolse koostöö algatamine teiste muusika- ja loovlinnadega
- 5.4 Võimekuse parandamise ja muusikatööstuse arendamisega seotud koostöö algatamine
- 5.6 Muusika ja säästva arengu eesmärkidega seotud projektides osalemine
- 6.5 Uute ärimudelite väljatöötamine ja katsetamine, et tagada vastupidav muusikatööstus digiajastul

LISA 2.

ARUTELUDES JA INTERVJUUES OSALENUD INIMESED

Intervjueeritud valdkonna esindajad: Ott Maaten (Rahvusoper Estonia), Kristjan Hallik (ERSO), Maarit Kangron (Eesti Kontsert), Taavi Kerikmäe (Kaasaegse Muusika Keskus), Karl Sirelpuu (Warner Music Baltic, Smuuv), Peeter Ehala (TIKS), Toomas Olljum (Made in Baltics), Roman Demtšenko (Damn Loud, Sveta Baar jt), Vaiko Eplik, Tõnu Kaljuste (TKO, EFK), Esper Linnamägi (EGK), Lennart Sundja (Tallinna Filharmoonia), Kaarel Sein (PS Music Agency), Aivar Laan (Fansifter / Sony), Helen Sildna (TMW / Shiftworks), Sten-Kristian Saluveer (Storytek), Eva Palm (Live Nation Estonia), Tiina Jokinen (ERP), Ivo Lille (KUM), Madli-Liis Parts (KUM), Tamara Kaminska (endine UNESCO City of Musicu koordinaator), Robert Piaskowski (Krakowi linnapea kultuurivaldkonna täievoliline esindaja), Jaanus Juss (Telliskivi Loomelinnak), Peeter Soovik (AS Kawe), Veikko Maripuu (Finora Capital), Madis Tüür (Allfilm, filmilinnaku teemal).

Intervjueeritud Tallinna linna ametnikud: Hillar Sein ja Marje Tõemäe (KSA), Kalju Kratovitš ja Kristi Virkus (Linnavaaramet), Jaanus Vahesalu (Ettevõtluskeskus), Evelin Tsirk (turismiosakond), Mats-Laes Nuter (Strateegiakeskus), Triin Metsla (Kesklinna valitsus), Kaidi Põldoja, Anna Semjonova, Eva-Maria Aitsam ja Jaak-Adam Looveer (ruumilooime kompetentsikeskus), Anne Altermann (finantsteenistus), Natalie Mets (Tallinna ööelu nõunik).

Valdkonna aruteludes osalenud inimesed

Nimi	Ettevõtte nimi	Nimi	Ettevõtte nimi
Terje Trochynskyi	Svjata Vatra OÜ	Sandra Perens	Tier Music Publishing
Saara Laurik	Arvo Pärdi Keskus	Kertu Süld	TMW
Eva Saar	MTÜ Jazzkaare Sõprade Ühing	Henrik Ehte	Ehtertainment OÜ
Kaur Kenk	Prosound OÜ	Kristjan Heinmets	Gateway Management OÜ
Rasmus Laks	Mixound OÜ	Gregory Chekulaev	Studio89
August Skjoldby	Showlane OÜ	Susanna-Aleksandra Veldi	Fairmus
Henri Roosipõld	SOT Music OÜ	Margus Alviste	Funki Factori Studio
Roman Urazov	Studio89 OÜ	Henri Kuusk	Horror Dance Squad / studio
Franck Reisner	Studio89 OÜ	Indrek Ulp	Horror Dance Squad / studio
Siim Jõgioja	Rivercreek OÜ	Mikk Simson	Muusika, trummide salvestus
Kauro Tafitšuk	Studio89 OÜ	Silvia Käsk	Music Estonia MTÜ, Live Music Estonia haru / MUBA
Tiago Loja	Funki Factori Studio	Marii Reimann	Monday Morning / Music Estonia MTÜ
Jose Diogo Neves	JD MUSIC OÜ	Marili Randla	Music Estonia MTÜ
Kertu Mägar	Faar Music OÜ	Martina Tramberg	Music Estonia MTÜ
Johannes Ahun	OOPUS OÜ	Sebastian Buccioni	Music Estonia MTÜ
Aivar Sirelpuu	Tallinna Kontserdimaja AS	Ave Tölpt	Music Estonia MTÜ
Britt Randma	britimpeerium OÜ		
Rauno Haabmets	EFÜ		